

DÉLAMERIKAI MAGYAR HIRLAP

ORGÃO DA COLÔNIA HUNGARA GAZETA HUNGARA A MAGYAR KOLÓNIA LAPJA

ANO I. ÉVFOLYAM

SÃO PAULO, 1948, FEBRUÁR 1.

1. SZÁM

Beköszöntő

Már azt gondoltuk, hogy az anyagi nehézségek legyürnek bennünket. A napnyugta, — a nap mozgalmassága és sok fáradsága után, — sem tudta meghozni számunkra a nyugodt pihenést. Éreztük mindig, — különösen akkor, amikor az éjszaka csendes óráiban számot vetettünk cselekedeteinkről, — hogy valami még hiányzik; még hiányzik a keresztény magyar sajtó. S ha néha, a munka lendületében, pillanatokra megfeledeztünk e célunkról, barátaink kérdő pillantása, érdeklődő szava, még élesebben vágott belénk. S bár néha egészen reménytelennek láttuk mimagunk is a "Magyar Hirlap" megteremtését, mégis mi öntöttünk reményt a csüggedőkbe, a sötétlen-látokba.

S midőn első nyomtatott szavaink szárnyán hálánk száll ezért az Ég felé, s míg örömtől ragyogó szemmel az örök Isten gondviselő kezét simogatjuk, úgy érezzük, hogy körülöttünk vannak mindazok a magyarok, akik velünk együtt terveztek, dolgoztak, harcoltak a brazíliai keresztény magyar sajtó megteremtéséért. Köszönjük Magyar Véreink, hogy kitartottatok mellettünk; önként, jószándékkal adtatok mindig szellemi és anyagi támogatásokat egyaránt.

Az első harcot sikeresen megharcoltuk. Ezzel azonban csak a megindulást tettük lehetővé. Eddig Ti végeztétek a nagyobb munkát, most már miénk a súlyosabb feladat. De egy fontos kötelesség mindannyiunknak közös: szeressük gyermekünket, a brazíliai keresztény magyar sajtót, úgy, mint az édesanya szereti gyermekét. Szeressük megértő, áldozatos szeretettel, ragaszkodjunk hozzá keresztény magyar kötelességteljesítéssel, s sose legyünk saját magzatunk mostohájává!

Mit akar a Délamerikai Magyar Hirlap? A tiszta, keresztényi magyar szellemet akarja képviselni, terjeszteni s fenntartani idegenbe szakadt magyar testvéreinknek. Annak a magyar multnak talaján áll és megy előre, amelyet Szent István Koronája ragyog be. Esményei ugyanazok, amelyeket Szent István állított őseink elé: hit a keresztben, egymás megbecsülésében, a magyar hivatástudatban; megértő együttérzés és baráti kézfogás azokkal, akiknek szintén szent ez az örökség, s nem azt szolgálják, ami elválaszt, hanem ami összeköt bennünket.

Politikánk: az örök magyar, keresztényi politika minden korban azonos arcával és harcok lendületével. Az odahaza, a nyugati nyomortáborokban szenvedő magyar testvéreinkkel együtt szenvedünk, szívvel-lélekkel együttérzünk, mert tudjuk, hogy az ő szenvedésük a legkiáltóbb igazságtalanság nemzetünkkel szemben, s velük együtt harcolunk az idegen megszállás és a magyar nép lelkeségétől távolálló, ellenkező szovjet-rendszer alól való felszabadulásért.

Keresztény magyarok vagyunk. S ezért: amennyire mindig idegennek éreztük a vér és faj mitozsát, annyira szöges ellentétben vagyunk a materialista-bolsevista rendszerrel. Már azon is tulvagyunk, hogy a két rossz közül a pillanatnyilag kisebb rosszat válasszuk. Szabad országban, szabadon nyilváníthatjuk véleményünket: egyik rosszat sem akarjuk. Csak egyet akarunk: keresztény Magyarországot!

A Délamerikai Magyar Hirlap magyar és magyar között csak egy válaszfalat ismer: az ezeréves magyar nemzet eszményei ellen elkövetett hűtlenség és árulás súlyos bűnét. Akinek lelkét e bűn nem terheli, közel áll hozzánk, aki viszont szavaival, cselekedeteivel, életével ezekért az eszményekért lelkesedik, harcol, a mi táborunknak tagja.

A Délamerikai Magyar Hirlapot nemcsak a szentistváni eszmékért küzdök teremtették meg, hanem a szükségesség törvénye is. A brazíliai magyar kolónia szellemi, lelki és erkölcsi összetétele megköveteli, hogy olyan sajtó-organuma legyen, amely minden nem-magyar és nem-keresztény gondolatától távol álljon, amely semmiféle divatos eszmeáramlatnak kritikátlan szajkozója ne legyen, amely mindenféle materializmustól mentes maradjon; olyan sajtó legyen, amely komolyan átértett és átértett hivatását még esetleges népszerűtlenség ellenére is teljesíti. Tárnyilagosan tájékoztat az eseményekről, amellet szórakoztat is, de mindig úgy, hogy az élet minden vonatkozásában kizárólag építő, nemesítő gondolatokat, eszméket sugározzon szét. Tudjuk, hogy ez nehéz munka, de talán még nehezebb ennek az igazságnak megértetése a széles rétegek számára. A nehézségek azonban vissza nem tartanak bennünket, sőt csak még erősebb munkára serkentenek.

(— if —)

Preâmbulo

Quando por meio destas primeiras palavras impressas neste jornal a nossa gratidão se eleva aos Céus, agradecendo a Providência Divina, com jubilo, pelo reaparecimento do "Délamerikai Magyar Hirlap" (Gazeta Hungara), sentimos ao nosso lado a presença dos que trabalham e lutaram conosco pela criação de um jornal hungaro cristão no Brasil. Agradecemos a Vós, nossos Amigos, por terdes permanecido conosco; espontâneamente, de boa vontade, destes sempre a vossa colaboração intelectual e material.

Ganhamos a primeira batalha; até agora Vós desenvolvestes o maior esforço; de hoje em diante será nossa a maior responsabilidade. Seja como fôr, uma obrigação é comum para todos nós: devemos amar este nosso jornal cristão hungaro do Brasil, como a mãe ama o filho; amá-lo com um amor abnegado, compreensivo, conscientes da nossa obrigação para nunca nos tornarmos madrasta da propria prole.

O que quer o D. M. H.? Quer representar, conservar e propagar o espírito cristão, puro, entre os hungaros que estão longe da Pátria. Está êle radicado ao solo do passado hungaro iluminado pela Corôa de Santo Estevão. Seus ideais são os mesmos que Santo Estevão indicou aos nossos ancestrais: fé na Cruz, fé na vocação hungara; compreensão e colaboração amigáveis com aqueles que se servem do que nos une e não do que nos separa.

Nossa política é: a perpétua política cristã e hungara, sempre igual, mas sempre dinamica e eficaz. Nós sofremos e sentimos juntos com os nossos irmãos hungaros nos campos de refugiados e na mãe-pátria, porque sabemos que o sofrimento deles é uma grande injustiça contra a nossa nação, lutamos juntos com eles contra a ocupação estrangeira e contra o sistema bolchevista inteiramente contrário ao espírito do povo hungaro.

Nós somos hungaros cristãos; sempre julgamos inaceitavel o mito do sangue e da raça, mas também somos absolutamente contrários ao sistema materialista-bolchevista. Já é do passado o lema: escolher o menor entre os dois males! Num país livre manifestamos livremente nossa opinião: não queremos nenhum mal! O que queremos é: uma Hungria livre e cristã!

Külpolitikai szemle

Lesz-e béke a világon?

Lapunk elődje, a *Magyar Hirlap* legutolsó számának megjelenése óta teljesen megváltozott a világ areulata. Akkor még háborudult a frontokon, sőt a tűzvonalaktól egészen messze fekvő, európai városok felett is. Még nem láthattuk tisztán a már azóta bekövetkezett eseményeket és ezek fejleményeit, de legutolsó megjelenésünk napján is biztunk abban, hogy a végkifejlet egy igazságos világbékét hoz végre, erre a kiontott vértengertől áztatott földre. Sajnos, nem így hozta magával a sors a jövődöt...

Majdnem három esztendő telt el azóta, hogy az utolsó második világháborus hadijelentést kiadták. A fegyverek általában el is hallgattak, de a béke ma is csak várakoztat magára. Még formailag sem jutottak el a győztes nagyhatalmak ahhoz a ponthoz, hogy a végleges, második világháborut lezáró világbékeokmányt megszövegezzék és a legyőzött nagyhatalmakkal együtt kölcsönösen aláírják. A vesztes kis országokat

ugyan annál gyorsabban befejezett tények elé állították. A leterített két legnagyobb zsákmány, Németország és Japán felett azonban még máig sem tudtak dönteni. Ugy fekszik ez a két legyőzött óriás, mint két, kellőképen még nem agnoszkált, ijesztő tovább lélegző izom- és hústömeg, az alig elment és máris visszatéréssel fenyegető háboru rémének hátrames-gyéjén...

Nekünk, magyaroknak aztán garmadával hozta magával ez a második világháboru a szenvedést és mérhetetlen veszteségeket. A balsors úgy sujtott bennünket, hogy a békés, revíziós törekvések kudarcá után a vesztes-jelöltek mellett keressük sebeink orvoslását... Tévedésünkben is hüek maradtunk a szövetségi viszonyhoz, ami természetszerűen rántotta le nemzetünket arra a mélypontra, melyen jelenleg van.

A győztes szövetséges hatalmak háboru utáni helyzetét az ugynevezett Atlanti-Chartának, illetve a jáltai és teheráni egyez-

ményeknek kellett volna szabályoznia, de az illetékes államférfiak véleménye egyöntetűen meg egyezik abban, hogy ezek az okmányok a mai napig sem szereztek érvényt a bennük lefektetett pontoknak. És végeredményben ebből a tényből indult ki a potsdami konferencia kapcsán az a kölcsönös bizalmatlanság és fokozatosan kifejlődő ellenséges magatartás, mely a nyugati demokratikus hatalmakat és a vörös diktatúrákat egymástól mindjobban elválasztja.

Ma már nyíltan beszélnek a harmadik világháboru közeli lehetőségéről. És ha ezzel a szomorú eshetőséggel számolva megkísérelnök vázolni a népek és nemzetek csoportosulását, akkor véleményünk szerint máris négy határozottan kibontakozó érdekköalicíót lehet körvonaláiban felismerni.

Legtávolabb áll tőlünk a Moszkva által nagy sietséggel összetere-lés alatt álló, bolsevizáló eljárásoktól sanyargatott Kelet- és Dél-Kelet Európa, a Szovjetunió vezetése alatt. A függetlenségüket és szabadságukat féltő nyugateurópai országok az Egyesült Államok és Nagy-Británia körül csoportosulnak. Egy harmadik kis blokk Peronnak, Argentina elnökének "tertiális", azaz harmadik világhelyzetét tartja célravezetőnek, amely harmadik helyzet értelmében független blokkot alkotva a szembenálló Szovjet és nyugati demokratikus hatalmak között, nem avatkoznak be egy esetleges újabb konfliktusba. Ide tartozik Spanyolország, Portugália és Argentina. A negyedik csoport talán a legkülönösebb, mert egyre határozottabb formákba kezdi magára öltetni egy kialakuló új nagyhatalom jellegét: az arab-mohamedán népek koalíciója. Az arab-mohamedán országok például már egy véleményt nyilvánítanak a felmerülő nemzetközi kérdésekkel kapcsolatban is. Képviselőik együttes akciókat bonyolítanak le az Egyesült Nemzetek Szövetségében. Meglepő az a határozottság én öntudat, mely egyes felszólalásukat jellemzi.

És egy késégtelen. Mind a Szovjet, mind pedig a nyugati hatalmak kedvében igyekeznek járni a kairó által vezetett mohamedán koalíciónak. A mohamedán népek által lakott területek ugyanis Casablancáról, tehát Marokkótól kezdve egészen az indiai Malay-félszigetig, illetve lent, délen, Borneóig és Jáva szigetéig terjednek. Széjjel-tagoltságuk következtében hadászatiilag nehezen hozzáférhető területek ezek. Ezzel szemben onnan ugyszólván minden irányba kiinduló bázisokat lehet kiépíteni, úgy Európa, mint Ázsia felé. Körülbelül négyszázötven milliós (Folytatás a 2-ik oldalon)

Ó H A Z A I

HIREK

A "NYUGATI HIRNÖK"

Párizsban, Mikes Imre (Gallus) szerkesztésében megjelenő könyomatos hetilap hirszerzője a jeleni Magyarországról:

Hetvenezer holdat öntött el eddig a Tisza

Az áradó Tisza a múlt hét folyamán több helyen ismét áttörte a gátat és az edigi elöntött terület nagysága már meghaladja a 70.000 katasztrális holdat. A víz eddig mintegy 15.000 holdnyi öszi vetésterületet mosott el. Az összedőlő házak száma több ezer, míg a hajléktalanok száma meghaladja a 25.000-et.

Összeült a püspöki kiskonferencia

A "Szabadság" jelenti, hogy a katolikus püspöki kar konferenciája összeült, és elhatározta, hogy az egyházi iskolák centennárius ünnepségeit, a hercegprímás előző utasításával ellentétben, beilleszkednek az országos ünnepségek rendjébe. A püspöki kar egyetlen kikötése, hogy ezek az ünnepségek vallásellenes propagandára semmiképpen se használtassanak fel.

Markosz görög kommunista tábornok

megsegítésére indított magyarországi akció, szemben a magyar árvízkarosultak megsegítésének lassúságával, egyre nagyobb méretűvé válik. Ujabban a gyári munkásságot igyekeznek az akcióba bekapcsolni. A csepeli WM-üzemek munkássága például egy vasárnap külön munkanap teljes jövedelmét ajánlta fel Markosz javára. Ezzel kapcsolatban említjük meg, hogy a kommunista "Szabad Nép" elutasítja azt a külföldi érvelést, hogy a magyar segélyakció törvénytelen kormány támogatására irányul. Magyarország részére, — mondja a lap, — az athéni kormány törvénytelen, mert ezt a kabinetet, amelyet viszont az oroszok kivételével a szövetségesek mind elismertek, Magyarország sosem imerte el.

Államosítják a külkereskedelmet és a nagykereskedelmet

A Magyar Távirati Iroda jelentése szerint a kormány elhatározta a kül- és nagykereskedelem legtöbb ágazatának államosítását. Külkereskedelmi viszonylatban az ipari nyersanyagoknak, a legtöbb mezőgazdasági terméknek és az államosított üzemek termékeinek és az államosított üzemek termékeinek exportja nacionalizálása alá kerül. Az államosítás egyelőre nem érinti azokat a szektorokat, ahol az egyéni kezdeményezéseknek és kapcsolatoknak nagy szerepük van. Ezekben a szektorokban mindaddig nagy lehetőségeket engednek a magánosoknak, amíg ezeknek tevékenysége "nem irányul illetéktelen tökéexportra".

A nagykereskedelmet csak azok a sikokon hagyják érintetlenül, ahol "még egészséges szerepük van". A jelentés szerint a nagykereskedelem "a gazdasági fejlődés jelenlegi állapotában még szükséges" s ezért nem számolják fel teljesen.

A Szociáldemokrata Párt a "Nagytakarítás" megsemmisítő lejtőjén

A szociáldemokrata pártnak kommunista rendelkezésre álló, ugynevezett balszárnya rohamra indult a "jobbászárny", vagyis a párt függetlenségéért harcolók és kommunistákkal való fúziót ellenzők rétege ellen. Ezt a rohamot, amely kísértetiesen emlékeztet a kiscsapat "balszárnyának" bomlasztó támadásaira, viharos helyesléssel üdvözölte a moszkvai

rádió, hangsúlyozván, hogy végül a magyar szociáldemokraták is felismerik, hogy a nyugati imperializmus elleni küzdelemnek csak egy útja van: a munkáspártok harci egysége. Hasonló helyesléssel üdvözli a Szociáldemokrata Párt készülő öngyilkosságát a prágai Rude Pravo és a belgrádi Borba, a csehszlovák és jugoszláv kommunisták lapja is. A helyzet félreismerhetetlen; míg a Londonban lezajlott nemzetközi szociáldemokrata értekezlet a Marshall-tervvel kapcsolatosan tanácskozásra hívta össze a nyugati szociáldemokrata pártokat, addig Moszkva — ellenakcióképpen — elrendelte a keleti szociáldemokrata pártok felszámolását. Ennek a felszámolásnak áldozata a magyar Szociáldemokrata Párt is, amelyet (munkástömegei többségének akarata ellenére) saját vezetői, elsősorban Szakasits, Marosan és Justus Pál aláznak az örvény felé.

A bírák függetlenségének felfüggesztése előtt

A magyar jogélet síkjait heves viharok seprék; a bírói függetlenségről szóló 1869. IV. törvények, amely a magyar jogszolgáltatás és alkotmányvédelem legfőbb bástyája volt, felfüggesztés előtt áll, vagyis a rendőri és katonai karhatalom után az igazságszolgáltatás is teljes pártszolgálatba kerül. Az igazságszolgáltatás berukoltatását Rákosi Mátyás, a kommunista párt főtitkára jelentette be, január 10-én, a következő szavakkal: "A demokrácia most gyürkőzik neki, hogy rendet teremtsen azokon a területeken, ahol a reakció még éreztetni tudja hatását: a közigazgatásban, a bíróságoknál, a közoktatásban, az egyetemeken". A "Független Magyarország" jelentése szerint máris felfüggesztették azt a rendeletet, amely a bírákat eddig eltiltotta az aktív pártpolitikától. Sőt, az aktív pártpolitika hamarosan a bírásokodás kivételével megszűnik, mert az igazságügyminisztérium javaslatot készít annak a törvénynek a hatálytalanságáról, amely a bírák elmozdíthatatlanságát és áthelyezhetetlenségét biztosította. Ezzel az igazságszolgáltatás pártatlanságának és függetlenségének utolsó csökevényeit is kiirtják a magyar jogéletből.

Rákosi a katolikus ellenzék felszámolásáról

A Kommunista Párt tisztviselőinek országos nagygyűlésén Rákosi Mátyás is előadást tartott és ennek során többek között kiért a katolikus egyház kérdésére is. Rákosi szerint a katolikus egyházfők többsége, elsősorban pedig Mindszenty hercegprímás nem veszi tudomásul a magyar köztársaság létezéséről. A fiatal magyar demokrácia az eltelt három esztendő során mindent megtett, hogy a katolikus egyházat bekapcsolja a nemzeti újjáépítés munkájába. Azonban az egyházi urak a magyar demokráciának — azt a politikai gesztusát, amellyel minden problémát a megfelelő időben akar elintézni, gyöngésnek tekintették. A Kommunista Pártnak ez évben egyik főfeladata lesz az, hogy az egyháznak és a népi köztársaságnak a kapcsolatait rendezze. Fel kell számolni azt a helyzetet, hogy a magyar ellenségeinek többsége az egyházak, és főként a katolikus egyház mögött bujjék meg.

SELYEM-keshan, perzsa trónszőnyeg Bpsten eladó. Kötöny állapotban, muzeális érték. Itt fizetendő, 15.000 Cr.S. Cim a szerkesztőségben.

A keleti tömb katonai parádéja Budapesten

Január 18-án, a honvéd határfőparancsnokság meghívására, Budapesten nemzetközi ünnepség zajlott le a jugoszláv, román, lengyel, bulgár határőrség küldöttségeinek részvételével. A fogadtatáson részt vett a köztársasági elnök, a miniszterelnök és a kormány számos tagja is. A szovjet-hadsereg tisztii delegációval képviseltette magát a találkán.

Az egyház tiltakozása

A támadások ellen az Uj Ember, a katolikus egyház hetilapja csendes vezércikkben tiltakozik. Ez a cikk hangsúlyozza, hogy az egyház nem politizál, viszont a közeletről kötelessége abból a szempontból figyelni, hogy annak fejlődése nem nehezíti-e híveinek üdvözülését. Ha igen, az egyház készen áll haragra, mint Hitler alatt is, anélkül hogy politizálna. A lap visszautasítja a reakciósság vádját is.

Nincs katolikus ujság

A Kommunista Párt napilapja, a Szabad Nép több cikkben is élesen támadja az egyházat, amelyet a klerikális reakció fészkeinek bélyegez. A kommunista ujság hangsúlyozza, hogy noha valamennyi magyar egyház megjelent üveji üdvözlésre a köztársasági elnöknel, "a Mindszenty vezetés alatt álló katolikus egyház távollétével tüntet". Ez az egyház, folytatja a Szabad Nép, katolikus napilapot akar teremteni.

"Hadd mondjuk meg jóelőre; kár a fáradságot és erről ne is álmodjanak! Demokratikus katolikus lap ellen nem is lenne kifogásunk, de annak az elszánt ellenforradalmi klikknek, amely nem átal a magyarországi legszentebb ünnepébe beletaposni, nemzeti becsületünket megcsufolni és a magyar szabadság halhatatlan hősei helyét a Habsburgoknak és lakójainak kuluszt csinálni, napilapot nem adunk!"

Ez a hangnem, ki kételkedhetnék benne, a legszörnyebb kulturharc hangja már.

MAGYAR ÓRÁS
elvállal, minden órajavitást.
Ad, vesz, cserél. Üzlet: Rua
Senador Feijó, 127.

KÜLPOLITIKAI SZEMLE

(Folytatás az 1.-ső oldalról)

tömeget képvisel az a mohamedán lakosság, mely ezeken a területeken él. Könnyen fanatizálható, harcoss elem.

Annak idején nagy feltűnést keltett az a hír, mely a németbarátságáról híres jeruzsálemi Nagy-mufti titokzatos megszöktetéséről számolt be. Őt ugyanis a francia hatóságok háborús bűnösnek minősítették és katonai őrizet alatt Cannes-ban tartották fogságban amíg ügye tisztázódott volna. Egy ismeretlen külföldi hatalom azonban megszöktette a mohamedán szellemi vezérét és valószínűleg kedvezkedő ajándékképpen letette Kairóba, Faruk király rendelkezési állományába. Valószínűleg ugyanaz a hatalom tette ezt, amely később Abd el Krimet szállította le a kairói "megrendelőknél". A két ügyből még az érdekelt felek, Franciaország és Anglia sem csináltak különösebb káoszt... Ki tudja miért?

Az elmúlt napokban Franco tábornok személyében újabb közeledő jelentette be magát az Izlám barátságáért.

Nagy vonalakban így lehetne talán jellemezni a most folyó

HADÜZENET A KATOLIKUS EGYHÁZNAK, A "REAKCIÓ BASTYÁJÁNAK"

A rendszer és az egyházak, különösen pedig a szélső baloldal és a katolikus egyház között fentálló feszültség, amely már hosszú hónapok óta kirobbanással fenyegetett, a jelek szerint töréssig ért. Az ürügyet és alkalmat e sajnálatos kulturharcra, amely egyébként előrelátható és mindenképpen kikerülhetetlen volt, az "Uj Ember" című katolikus hetilapnak 1948-as naptára, illetve e már elkobzott naptár egy közleménye szolgáltatja, mely a vádak szerint sérelmes a 48-as szellemre és a szabadságharc több hőrszának emlékére. E naptárat nem ismerjük, de legyen bárhogyan is, nyilvánvaló, hogy a kárhözott cikk csak a sarajevói puska lövés vagy a dantzig-i folyosó szerepét tölti be az állam és az egyház nagy összeapásában. A támadást a kiscsapat Mihályfi Ernő miniszter, az elnöki kabinetiroda főnöke indította meg, a szociáldemokrata és a parasztpárti sajtó folytatta, majd — e terebélyes tüzési előkészítés után — a Kommunista Párt kerekíti ki és folytatja le.

MAGYAR NYOMDA

Elvállal kereskedelmi és ipari nyomtatványok, prospectusok és katalógusok többszínű nyomását.

Avenida Vautier, 562 — Tel.: 9-4043 — SÃO PAULO

nemzetközi politikai tevékenységüket. Az eddig meglehetősen tárgyilagos álláspontot elfoglalt Nagy-Británia szintén határozottabb magatartást vett fel. Az angol alsóház legutóbbi ülésén éles kirohanásokat intéztek a vezető politikuskok a Szovjet viselt dolgaival szemben. A munkáspárti miniszterelnök, Attlee is leszögezte a kormány állásfoglalását, az európai bosevizálás kérdésében. A legjellemzőbb azonban mégis Churchill kirohanása volt, aki a tartós európai béke lehetetlenségét hangsúlyozta ki, — ameddig Ázsia határai az Elbáig terjednek... Ez annál is érdekesebb, mert hiszen a volt angol miniszterelnök maga is egyike volt azoknak, akik ezt annak idején lehetővé tették, a kényszerhelyzet parancsoló szükségessége miatt. Azóta már egyenként be kellett látniok, milyen merő ábránd volt számítani arra, hogy a Kreml támogatni fogja az ő őszinte, világkére irányuló törekvéseiket.

De még mindig fel lehet tételni, hogy esoda történik és valamilyen formában mégis csak vissza lehet szoritani a medrétől kiszabadított vörös folyamat.

Jelenleg a müncheni idöket jellemző idegháború fázisát éljük. A partizan harcok által állandóan napirenden tartott görögországi kérdés, valamint a mestersegesen szított olaszországi zürzavar arra enged következtetni, hogy a Szovjet előbb-utóbb dülöre akarja vinni a Földközi-tengerre való kijutás problémáját. A Kreml ki akarja farsztani idegileg a szándékai útjában álló, nyugati, keresztény civilizáció közvéleményét és valószínűleg arra számít, hogy idővel már csak egészen enyhe reakciót fog kiváltani a lefáradt idegzetű demokratikus világban, ha egy szép napon leszalad a Dardanel-láig és lerohanja a "megdolgozott" Olaszországot... Ez lenne az ő számára a legelső komoly lépés Európa teljes leigázása felé.

A közismerten ruganyos és leleményes angolszász diplomácia azonban nem alszik egy pillanatra sem. A látszólagos nehezkeség mögött nyugodt biztonságot lehet felismerni, mely napról-napra mindjobban bebizonyosodik. A veszélyeztetett pontok közelében

ott usznak lomhán, büszke-harciasan az U.S.A. és Anglia hadihajói. Az kétségtelen, hogy ezekkel még nem lehetne megakadályozni a kontinensen elkövetett erőszakot. Hiszen a Szovjetnek egyelőre az is elég lenne, ha csak a partokat venné a birtokába, a Földközi-tenger vidékén. Az angolszász flotta egységei azonban az eltökélt harci szándékot képviselik a dél-európai vizeken. Egy nagyhatalom sohasem állhat meg a "b" betű előtt, ha az "á"-t már kimondta, különben fogatlan, öreg oroszlánnak bizonyul, akit mindenki nevetve oldalba rughat...

Mi nem adunk hitelt az olyan feltételezéseknél, mely szerint a bosevizált Oroszországban egy egész, jól kiépített szovjetrendszer elsőprő belső forradalom törhetne ki. Ez nem következhetett be a nemzetiszocialista Németországban sem, még egy nappal Dönitz fegyverbeletétele előtt sem, Hitler halála után. Azt viszont hisszük és tudjuk tapasztalatból, hogy az európai életviszonyokat megismert szovjet katonát már nem lehet a "rabszolgasorsból való felszabadítás" jeiszásával a tömeghalálba vinni... Az európai kulturéletbe és az egyéni szabadság mézestálába bekóstolt szovjet katona már, ha nehezen is megy neki, de gondolkodni kezd és ahol a fejekben, a primitív fejekben megszületik az első gondolat, ott vége van az fanatizmusnak. Ha maradt belőle még valami, azt az első közelébe besapodó nehézlövedék szétfosztatja benne. — Igen. Akkor követte el talán Sztalin József a legnagyobb hibát, amikor katonáival megismertette Európát...

De egyelőre ne adjuk még fel a reményt az igazságos világbekevertelen kialakulásában, mert a mi mártír nemzetünkre még több szenvedés várna, mint eddig, ha ismét a fegyvereké lenne a szó...

MAGYAR NAPTÁROK 1948-ra
kaphatók a Szerkesztőségben. — Ugyanott beszerezhető: **MAGYAR-PORTUGÁL** társalgó és nyelvtanai alapelemek.

Vetesse fel hangját gramafon lemezre. Küldje ismerőseinek. **FOTO CRUZEIRO DO SUL** — Praça Patriarca, 26, 2.º and. S. 50.

Az érem két oldala

Az immár három év óta szovjetország megszállás alatt szenvedő Magyarország jelenlegi miniszterelnöke, *Dinnyés Lajos* beszédet mondott Szilveszter éjszakáján a budapesti rádióban. És főképen a külföldre menekült, ugynevezett "nyugatos" magyarokhoz intézte mondanivalóját. Haza hívta őket. Az ország pótolhatatlan hiányokat szenved az elmenekült és vissza nem tért a többi között. Nélkülözhetetlen szakemberek miatt — mondotta magyar érékek kallódnak el a világban, a mesterségesen elmélyített politikai ellentétek és bizalmatlanság miatt. Minden építeni tudó és akaró magyarnak itt hon van a helye ma, — folytatta tovább és megható hangnemben hívta haza a még mindig késlekedőket.

Tette ezt *Dinnyés Lajos* alig néhány hónappal a "mesterségesen elmélyített politikai ellentéteket és bizalmatlanságot" nem ismerő és sokáig szovjetbarát magatartást tanúsított *Nagy Ferenc*, *Sulyok Dezső*, *Varga Béla*, *Peyer Károly* és *Pfeiffer Zoltán* kényszerű elmenekülése után — Igen. Szinte hihetetlennek hangzik, pedig igaz. Azok után hívja, csalogatja, édesgeti haza a még életben maradt magyar értelmiségieket *Dinnyés Lajos*, — hogy ezek — a Moszkva előtt már érdemeket szerzett urak kénytelenek voltak pánikszzerűen elhagyni a vörösre mázolt hazát hol a bolgár *Nikola Petkov* sorsa várt volna rájuk. A sok ezer kioltott magyar élet után most már örjúk szomjazott a tagadás és gyűlölet importált szelleme... *Dinnyés* azonban nem zavartatja magát és haza hív...

A helyzet tragikus komolysága mellett is egy régi, majdnem elfelejtett gyermekkori társasjáték szövege cseng vissza önkénytelenül a fülünkbe... Hogy is hangzik? "Gyertek haza libuskáim! — Nem megyünk! — Miért? Farkas van a hid alatt..." Hát ez az, *Dinnyés Lajos*. Farkas van a hid alatt...

Az AFP jelenti Münchenből: Az amerikai katonai rendőrség őrizetbe vette Nicolai orosz metropolitát és a Szovjetunió részére folytatott kémkedés miatt vád alá helyezte.

Mi sem természetesebb. Hiszen valóban hivatásának élő orosz pap ma már nincs a Szovjetunióban *Szergej* moszkvai metropolita *Sztalin Józseftől* kapta még 1944 nyarán a kinevezését. Akkor fontos volt a Szovjetnek, hogy az angolszászok előtt bizonyos külsőségeket visszahonosítson, legalább látszat szerint. Azóta az NKWD saját belátása szerint öltözteti be kellőképpen kiképzett embereit az orthodox papi talárba. Ha pedig valakit ezek közül még külföldre is kiküld, az csak természetes, hogy különleges megbízással indul el...

Az Egyesült Államok külügyminisztériuma kellő adagolásban hozza most a világ tudomására a berlini német kancellária ameri-

kai kézben került titkos levéltárának okmányait. A New Yorkban működő "Amerika Hangja" nagyteljesítményű rádióleadóállomás január 22-én közölte esti leadásában annak az okmánynak a szövegét, melyet Molotov 1940-ben tett berlini látogatása alkalmával nyújtott át Ribbentropnak. Eszerint a Szovjetunió hajlandó volt kiegészítő tagként belépni a Berlin—Róma—Tókió "tengelybe", területi engedmények fejében. Ezeket a kívánságokat azonban Hitler nem volt hajlandó kielégíteni.

Egyetlen tisztán látó ember sem kételkedett abban, hogy a Szovjetunió hadbalépésének nem az elnyomottak felszabadítása volt az indító oka, sem pedig a koncentrációs táborok intézménye elleni felháborodás, hanem egészen más... Nemzetek és népek elnyomása, a számára politikailag megbízhatatlannak minősített embertömegek rabszolgasorsba taszítása, régi kipróbált, egvedül célravezető eszköz Moszkva kezében. Moszkva szeretné hatalma alá gyűrni az egész világot, tehát oda huzott, ahol több jóhiszeműséget fedezett fel nehezen leplezhető, messzemenő terveivel szemben. A Kremlt csak olyan szövetségi szerződés érdekli, amit a *Politbüro* maradéktalanul tud kihasználni saját szándékainak megfelelően. Gyorsan belátta tehát Moszkva, hogy a hasonló eszközökkel és szándékkal operáló Berlin mellett felkopik az álla...

Tiranai jelentés szerint az albán külügyminisztérium szóvivője kijelentette, hogy Albánia nem ismeri el illetékesnek azt a jelentést, amelyet az Egyesült Nemzetek Szövetsége által alakított *Balkáni Bizottság* készített el a görögországi vörös bandaharcok ügyében.

Köztudomású, hogy a *Kominform* által irányított görögországi partizánfelkelés két irányító központja a szovjet hathatós befolyása alatt álló Albániában és Bulgáriában van. A többi között ezt is megálapította a semleges *Balkáni Bizottság*. Nem csoda tehát, ha a kis, alig egy millió lakost számláló Albániának ez a megálapítás kellemetlen. Így aztán nem is tud imponálni ez a kis ország a meglepően nagy hangulatkozásával, mert hiszen mindenki előtt nyilvánvaló az a tény, hogy — a tettenért kéz ugyan Albániát, a hang azonban Moszkvát..."

Világszerte osztatlan feltűnést és rokonszenvet váltott ki a hindu szellemi élet nagy vezérének, *Mahatma Gandhinak* legutóbbi önkéntes börtön, melyet szándékában volt egészen haláláig folytatni, ha az egymást gyilkoló, két különböző vallású indiai nép nem szünteti be a testvérhárcot. A *Gandhiban* rejlik nagy akaratú és mérhetetlen békevágy esodát művelt ezuttal. *Mahatma* önkéntes halálbamenésének egyik fél sem volt hajlandó magarávallalni az ódiáját. A testvérhárcot tehát beszüntették. Az abszolút béke és szeretet *Gandhiban* rejülő vágya

győzedelmeskedett az okatlan gyűlölködés felett...

Távol áll tőlünk az a szándék, hogy a nagy hindu szellemi vezér személyét profanizáljuk azzal, hogy párhuzamot vonunk közte és a *Kreml* ura között. Nem tudnók azonban elszalasztani az alkalmat, hogy ne emlékeztessünk a Szovjetunió diktátorára, aki magát egy nagy "békeszerető nép" vezérének szereti nevezni. Menyire megváltozna ennek a meggyötört világnak az arculata, ha valóban tanubizonyságot tenne igazi békevágyáról és tanulna a *Mahatma* példájából. Milyen osztatlan részvétet és rokonszenvet váltana ki világszerte, ha egy szép napon az ő börtönésének végelethez való önkéntes elhatározásáról számolna be a *Tass*-iroda.

Például így: *Sztalin* tábornagy ma megkezdte önkéntes börtönét a görögországi áldatlan testvérhárcok beszüntetése érdekében. Vagy esetleg még így is. A Szovjetunió vezére végelethez menő önkéntes börtönét határozott el, melyet csak akkor hagy abba, ha a világközvélemény belátja, hogy neki csakugyan szüksége van a *Dardanellákra*...

Winston Churchill január 24-én az angol alsóház előtt mondott nagy beszédében a többi között ezt a kijelentést is tette: "Ki tud hinni abban, hogy tartós béke születethetik meg Európában addig, amíg Ázsia határai az Elba folyó mentén húzódnak végig?"

Valóban csodálatraméltó az a nagyfokú szellemi progresszivitás, melyről az élemedett kora kiváló angol államférfi bizonyoságot tesz...

Gondolkozóba ejt *Vernon Bartlee* angol képviselőnek az alsóházban kifejtett véleménye a kommunizmus elleni harc leghegyesebb formájáról. Szerinte ugyanis nem erőszakkal kell megsemmisíteni azt a szörnyű téveszmét, hanem az értelem eszközeivel, a szükséges erély kellő mértékre való emelése mellett.

Sok igazság rejlik ebben az állításban. Az Európát megszálló szovjet csapatok legénysége és tisztjei közül ezért szöknék meg oly feltűnő nagy számban. A civilizált és kulturált európai környezet, az ott tapasztalt emberi életmód súlyos kiábrándulásokra vezetett és vezet ma is, az egyoldalú szovjet-nevelésben részesült orosz katonák között. Tisztek százai öngyilkosok lesznek inkább, mintsem, hogy engedelmessékedjenek a visszahívó parancsoknak.

(Folytatás a 7-ik oldalon.)

Moszkvától Hollywoodig

A "Psycho-szféra" elmélet csucsteljesítménye

Világszerte feltűnést keltettek nemrégiben azok a hírek, amelyek a szovjet "politikai filozófia" Hollywoodban aratott sikereiről számoltak be. Közkezdelt filmszínészek nevei kerültek rá az Amerika Ellenés Tevékenységek Bizottsága által összeállított bűnlístarára. A hírek szerint a *Metro-Goldwin-Mayer* és a *Varners Brothers* igazgatói is gyanuba vannak keverve.

Arról van szó ugyanis, hogy a legutóbbi két év leforgása alatt *Hollywoodban* szovjet propagandát szolgáló filmeket is forgattak. Az Egyesült Államok területén készítették filmeket Moszkva utasításai alapján. Amerika érdekeivel ellentétben. És éppen akkor történt mindez, amikor az U. S. A. és az U. R. S. S. között igen feszültté vált a helyzet, a világbeke Moszkva által való következetes szabotázsja miatt.

De hogyanis történhetett ez meg éppen Hollywoodban? — teheti fel joggal a kérdést bárki az olvasók közül. Egyáltalában hogyan lehetséges, hogy a mesterségesen primitivizált szovjet életforma pontosan a világ legfényűzőbb életkeretében szerezhetett magának híveket? Mert valóban híveket szerzett magának Moszkva, a film esodált paradicsomában. És egy olyan összeesküvéshez szerzett híveket, amely a világviszonylatban is legjobb életnivót biztosító Amerika ellen irányul. Nem utolsó sorban pedig az élet olyan foku szépségei ellen irányul ez az összeesküvés, melynek éppen *Hollywoodban* otthonosak. — Ezen a ponton aztán megáll a józan ész és okosabb indokok híján a művészkörök közismert különködéseire gondol. Pedig nem itt kell keresni a titok nyitját... A *Komintern* megdöbbentő zsenialitással kigondolt, "Psycho-szféra" — elmélete érte el csucsteljesítményét, jólízetett és kiválóan kiképzett intellektuel agitátorai segítségével.

Lenin hagyatéka

Ennek az elméletnek az alap-gondolatát maga *Lenin* igazi ne-

vén *Vladimir Iljics Uljanov*, fektette le a vezető kommunista párt-emberek részére írott "A forradalom kézikönyve" c. munkájában, mely a szovjet pártirodalom legféltveörzöttebb szellemi terméke. A svájci "Illustrée" c. hetilap közvetlenül a háboru befejezése előtt közölt ebből részleteket, a potsdami konferencia várható eredményeivel kapcsolatban.

A könyvben egyebek között így oktatja ki *Lenin* szörnyű téveszméjének jövőndő letéteményesait: "Eljön az idő, amikor nagy, világhorradalmi célkitűzéseink megvalósítása érdekében látszólag közelednünk kell a polgári világ felfogásához. Hivatkozunk kell majd nagy hazafiak nevére és hangoztatnunk kell azt, hogy mi is az ő nyomdokaikon járunk. Elismerő szavakat kell mondanunk még talán az egyházakról is, melyek pedig legveszedelmesebb elenségeink. Engedékenyeknek kell majd mutatkozunk sok ostoba polgári külsőséggel szemben is Szerződéseket írunk alá, melyeket nem tartunk be. A béke vágyának állandó hangoztatásával távol kell tartanunk a polgári világot a fegyverkezéstől. Közéjük kell mennünk és hozzájuk hasonló életfelfogást szimelve bizalmukba férköznünk. Mindez azonban ne tévessze meg a párttagokat, mert csak így közelükbe férközve ragadhatjuk torkon a polgári világot és valósíthatjuk meg a "Világ proletárjai egyesüljete!" új korszakot alkotó jelszavát..."

Ezek a diabolikus mondatok mélyen bevésődtek a világot forradalmasítani akaró *Komintern* urainak emlékezetében és alapját képezik a Szovjetunió külpolitikájának. 1926-tól kezdve pedig félelmes fegyverré nőttek ki magukat ezek az alap-gondolatok és valóságos tudomány fejlődött ki belőlük.

A hallás és a látás elektronjai

Jacob Schafir szovjet filozófus és lélektankutató a weimari Németországban tett többéves tanulmányutja után visszatérve

Moszkvába kidolgozta a kommunista "psycho-szféra" elméletet. Ebben a munkában irányelveket fektetett le arra nézve, hogyan kell a legkülönbözőbb szociális adottságok között élő és felfogást valló emberek között olyan lélektani és szellemi hálót kifeszíteni, mely láthatatlansága mellett is hatalmába keríti az áldozatait. Kihat az egész képzeletvilágukra és lassan megváltoztatja az elvekről vallott eddigi felfogásukat. Zavart, kétértelműséget támaszt lelki és szellemi világukra és végül egyszerű játékszerré teszi őket a szovjet irányított propaganda kényekedvére...

A hallás és a látás elektronjain építette fel *Jacob Schafir* az egész "Psycho-szféra"-elméletet, mint a gondolat kívülről jövő legparányibb alkotórészein. Főelve az volt, hogy "az emberekkel mindent el lehet hitetni..." Kifejtette irásában, hogy a világ kényelemszeretete és tájékozatlansága óriási lehetőségeket nyitnak még a *Kreml* világhuralmi törekvései előtt.

Amióta a Szovjet világhorradalmasító szervei hivatalosan magukévá tették a "Psycho-szféra"-elméletet, az U. R. S. S. területét nem hagyta el egyetlen könyv, újság film, agitátor vagy "szovjet tudós" sem, amik vagy akik ne ezen elmélet szolgáltatásban töltötték volna be valamilyen szerepet. *Moszkva* igen előszeretettel gyakorolja külföldi viszonylatban az ugynevezett "indirekt" propagandát, mert ez nem kiáltó és könnyebben elhiszik. A "Csendes Dón" c. történelmi regény *Solochovtól* és az "Ural trust" c. társadalmi regény *Vojnovától* kitünően sikerült próbálkozások voltak. A világ legtöbb kultúrnyelvére lefordították őket. Az elsőt, mint érdekes történelmi regényt, a másodikat pedig mint egy Szovjetunióból menekült mérnök regényét a kommunista termelési rendszer esodjéről. Ez utóbbi megtevesztő voltára csak

(Folytatódik a 6-ik oldalon.)

Független különvélemény

Uj magyar emigráció

E sorok írója mindenekelőtt köszönettel kíván adózni a lap Szerkesztőségének azért a szíveskedésért, hogy hozzájárult a cikk leközléséhez, mely nem akar sem védekezés, sem vádaskodás lenni, hanem csak névtelen, szerény köszönetnyilvánítás azért a sok, főleg erkölcsi, lelki, társadalmi és egyéb támogatásért, melyben elsősorban a sãopaulói Szent István Római Katolikus Egyházközség nemcsak a háboru után kijött magyarságot, hanem sok esetben nemzetiségére és anyanyelvre való tekintet nélkül, minden kivándorolt, európai rászorultat részesített. E köszönetnyilvánítás a világ minden táján komoly anyagi nehézségekkel küzdő Magyar Egyháznak is szól, melyek egyedül voltak hajlandók segédkezni nyújtani a pillanatnyilag hazátlaná vált kivándorló magyar tömegeknek, s melyek, mivel nem érezték magukat illetékeseknek a földi igazságszolgáltatásra, mely politikai áramlatok, hatalmi helyzetek szerint majdnem évtizedenként változik, a nélkülözök multját nem juttatva, a vallás tanításához híven, a többnyire ismeretlen érkezőket tőlük telhetően segítségben részesítették; aminek következtében több külföldi, magyar nyelven megjelenő sajtótermék részéről a legadázabb, legajlasabb, legprimitívabb és legizléstelenebb támadásoknak voltak és vannak kitéve.

Magától értetődően a leközlésnek tényéből nem következik természetesen még az, hogy a lap Szerkesztősége a cikk bármelyik kitévelével is azonosítaná magát. A háboru után érkezett magyarokat néhány külföldi magyar nyelvű sajtótermék általánostva, kivételt nem ismerve és anélkül, hogy multjukról tájékozódott volna, még "akasztófakötélre" sem méltatta és ismételt fel szólította a régebben kivándorolt magyarságot, hogy bármennyire is egyénileg sajnálatraméltó ezeknek sorsa, semmiféle segítségben ne részesítse, s könyörületet nem ismerve, mint a bélpoklosokat üzze el még háza küszöbéről is. Amennyire jellegben egységes volt a huszas évek elején, nemzetiségű türelmetlenség folytán az utódállamból kivándorolt, nagyszámu, magyar zsellérrép, az 1918-19-es események után kijött kisszámu magyar, főleg, pesti munkásság és a harmincas években, a németországi események következtében külföldre települt, középosztálybeli zsidóság, annyira sokrétű a háboru után kijött magyarság, mely, hogy csak néhány csoportját említsük, a következőkből áll:

Német koncentrációs táborokból kiszabadult zsidóság; atrocitások miatt keresett, volt állami közegek és pártszolgálatosok; különösebb akciókban részt nem vevő állami tisztviselők és katonatisztek tömege, kik a B-lista és a lassu éhhalál elől jöttek ki; egy újabb világháboru elől menekülők; a magyar szellemi elite egy részére, mely a mai szélsőséges időszakban is tanácsosabbnak látta visszavonulni és a "wait and see" álláspontra helyezkedni; szakemberek (mérnökök, technikusok) és kereskedők, kik tisztán kereseti okból jöttek ki; kalandorok és azok, akik maguk sem tudják, miért jöttek ki; névtelen Nagy Jánosok és Kis Péterek, kik hol zöld, hol vörös, barna, vagy fekete ingbe ölnek, rabolnak, de mindég büntetlenül; végül pedig azok, akik az oroszok

által megszállt területen elkövetett, kegyetlenkedések és lopások várható, jövőbeli mertorlása alól nap-nap után biztonságosabb és főleg távolabbi vidékek felé szökődőnek.

Természetesen az első és az utolsó csoportot kivéve az egész kivándorló magyarság mind kiirtásra ítélt fasciszta nyilas. (Jellemző néhány boulevard-lap ponyva stílusára ez az elnevezés is. Moszkvai utasításra ugyanis minden kommunista sajtótermék kötelese kerülni a nemzeti szocialista elnevezést, nehogy a szocialista szó némi hasonlatosságra engedjen következtetni a vörös totális rendszerrel, annak ellenére, hogy a legkönnyörtelenebb jobboldali rendszer köztudomásúlag a német nemzeti szocialista államforma volt é nem a sokkal enyhébb olasz fascizmus, amit az olasz zsidóságnak majdnem teljesen egészében való megmenekülése és még ezernyi más példa is bizonyít.)

Ez az új emigráció is magán hordja a mindenkori politikai emigráció anyagi, társadalmi és erkölcsi képét. Nem lehet csodálkozni azon, hogyha ezeknél a jövevényeknél, kik a valláson kívül talán mindent elvesztettek, ami a társadalomban való elhelyezkedést jelenti, nevezetesen: Hazát, társadalmi állást, vagyont, foglalkozást, családot, baráti kört, egészséget és lelki-egyensúlyt, fokozottabban nyilatkoznak meg minden társadalom prototipikus gyarlóságai, melyek sok esetben még normális körülmények között is jogos kritika tárgyát képezik. Vannak, akik a Méltóságos megszólításhoz még itt is jobban ragaszkodnak, mint utolsó gyűrűjükhöz. Vannak, akik a mohácsi vész utáni legnagyobb magyar tragédia bekövetkeztét azzal indokolják, hogy kellő időben nem irtottuk ki a megnagyobbodott Magyarországon élő négy milliós nemzetiséget is, közben egyetlenegy nemzetiségpolitikai munkát sem olvastak el. Vannak, akik algentroid bizantin jellegű magatartásukkal akarják kifejezésre juttatni az egyedüli létjogosult magyar megnyilatkozási formát, közben pedig szorgalmas zipzer munkásaládból származnak. Vannak, akik hirdetik a magyar faj felsőbbrendűségét a nemzetiségekkel szemben, s anak ellenére, hogy ők maguk becsületes szlovák földműves szülők gyermekei, azt sem tudják, hogy mikor keletkeztek a délvidéki szlovák települések. Vannak, akik egész nap zsidóznak, közben zsidó feleséget hagytak otthon, vagy ők maguk, mint álfélzsidók teremtik meg egzisztenciájukat. Vannak, akik, mint feddhetetlen multu erkölcsösözök grasszálnak s közben végigszélhámóskodják egész Amerikát, s még azt is tönkreteszik, ami a megtépzott magyar hirnéből megmarad. S végül vannak, akik a magyar tisztulási folyamat elősegítésének érdekében hivatlan prókátorként feltárják ezeket a jelenségeket. Részben természetes is, hogy egy olyan társadalom, melyben a közéleti marakodás még a normális időkben is nagyon megnehezítette az igazi tehetségek előrejutását, egy olyan helyzetben, amikor nincs módjában anyagi és különböző társadalmi korlátozások folytán kiélnie magát, sem irodalomban, sem tudományban, kulturában, sportban, társadalmi életben, egyéb emberi célkitűzésekben, fokozottabb mértékben reagál a társadalmi aberrációkra, Ezek mö-

gött az emberi gyarlóságok mögött, melyeket az idő lassan lefordél, azonban ott kell lássuk a mindennél fontosabb magyar hivatástudatot. Ma, amikor az otthoni magyarság őszintén nem szólhat meg, ezekre az új és megviselet magyar jövevényekre is történelmi felelősség hárul, mely elől nem térhetnek ki.

Hogy ennek az emigrációnak történelmi hátterét megismerhesük, kénytelenek vagyunk a közelmúltat röviden felidézni: Minden magyar keresztény kultúrát szegyen pir öntött el, mikor az első német megszállás után 1944. tavaszán középkori mintára megjelentek az utéakon a megbélyegző, sárga csillagok. (Ugyanígy sárga szalagokkal jelölték meg később orosz jóváhagyás mellett a csehek a kitelepítendő zsidókat.) Mikor 1944-ben Sztójay, volt berlini magyar követ, kit a bevonult német hadsereg miniszterelnöki tiszt-ségbe helyezett, beleegyezett a magyar zsidóságnak Németországba való deportálásába és mikor az ország jobberzűsi lakossága látta az agyonzsufolt, lezárt marha vagonokat esendőri, vagy német SS-kísérettel, megborzadt az emberi brutalitás és megnyilatkozásától. (Ezeket a marhavagyonokat használta fel egyébként a mai magyar kormány a többszáz év óta Magyarországon élő sváb földműves — gyermekek, aszszonyok és aggok — a férfiak hadifogságban vannak — deportálására. A különbség csak az, hogy az ablakokon a szögesdrótok már rozsdásak voltak és nem az SS, hanem a magyar demokratikus rendőrség kísérte az egyéni igazságszolgáltatás örök dícsőségére). Az igazán képzett magyar jogászvilág akkoriban a legnagyobb aggodalommal fogadta a magántulajdon fogalmának végzetes megsértését, faji alapon álló elkobzási és beszolgáltatási rendeleteket. Hasonló rendelettel kobozta el a magyar kormány Herezeg Ferenc pesti házát, mivel nevezett iróháza sváb ősöktől származott.)

— Az akkori zsidó vagyon fölött rendelkező kormánybiztonság minden ellenérték nélkül ültetett be vadidegent, többnyire alacsonyabb néposztályokhoz tartozó ninesteleket, teljesen berendezett zsidó lakásokba. (Hasonló intézkedéssel vette el a mai elhagyott javak kormánybiztos a kétmillió, oroszok elől nyugatra menekült magyar lakását, figyelmen kívül hagyva azt, hogy az illetők foglalkoztak-e politikával, vagy sem, s nem vette tekintetbe még az egyes nyilas-miniszterek által elrendelt kényszerkitépülést sem, aminek célja a jogi kontinuitás látszatának megőrzése volt.) — Minden művelt ember borzalommal vette az Andrassy ut 60. száma, annak idején nyilas-házban lejátszódó és nehezen kiszivárgó jeleneteket. (Ma ebben a házban székel a politikai rendőrség. A csehszlovákiai "CAS" című lap 1947. IX. 7-iki számában elszörnyülködve számol be a demokratikus magyar politikai rendőrség válogatott kegyetlenkedéseiről). — S mikor az országból már csak a három nyugati megye maradt meg, s Szálasi különbírósága Bajesy Zsilinszky Endrét, a magyar ellenállási mozgalom vezetőjét halálra ítélte, joggal merült fel a politikailag képzett társadalomban az a kérdés, hogy hihetetlen politikai rövidlátás és műveletlenség helyett nem egy megzavartodott elméjű csoport kapkodó végvonaglásával állunk-e szemben. (Egyébként Bajesy-Zsilinszky Endre halálos ité-

letének indokolása hajszálynira megegyezett a közelmúltban az u. n. összeesküvés perben elhangzott halálos ítéletek indokolásával, — angolszász hatalmakkal való összeköttetés, e a fennálló társadalmi rend megdöntésére irányuló kísérlet.) Nem célnak ismétlésekbe bocsátkozni és folytatni a Sztójai és Szálasi éra alatti atrocitások és sérelmek sorozatát, melyekről a közvélemény már amugyis részletesen tájékozottva van, s melyeket még az ítéletek sem tudnak helyrehozni, s ha Francknak a nürnbergi perben elhangzott nyilatkozata szerint a német brutalitások elfelejtéséhez ezer év kell, akkor a többi vazallus államban lezajlott események elfelejtése, ha nem is ezer évet, de legalább egy generáció időtartalmát igényeli. Inkább azonban csak az érem másik oldalára is rá szeretnénk mutatni, melyről a Moszkva szellemi irányítása alatt álló, magyar nyelvű sajtó sohasem emlékszik meg.

Sokkal nagyobb és távolabbi államok, mint pl. a hatalmas Francia Birodalom, sem tudtak ellentáncolni a németeknek, hogy lehet józan ésszel tehát épen a kis Magyarországtól megkivánni ezt az ellenállást. Hisz köztudomású, hogy Romániában Antonecu, Szerbiában Nedie, Horvátországban Pavelic, Szlovákiában Tiso, Norvégiában Quisling, Belgiumban Degrelle, Csehországban Hácha kormány alakult, s nem tudott ellenállani sem Görögország, sem Hollandia, sem Bulgária, sőt még a szövetséges Olaszország sem. Viszont a magyar kormányoknak egészen Kállay elmozdításáig lavirozással többé-kevésbé esőkenteni sikerült a német kívánságok tömkelegét. Talán a mai magyar kormány valamilyen is ellent tud állani az orosz kívánságoknak?

Melyik külföldi miniszterelnök lett még öngyilkos, hogy halálával tiltakozzék a világ közvéleménye előtt a német nyomás ellen, mint azt Teleki Pál tette 1941-ben, mikor megtagadta a németek átvonulási kívánságát. Kettő között kellett választania: Fegyveres ellenállás, vagy saját életének feláldozása. Véleménye szerint teljesen hiábavalónak tartotta sokezer emberélet meddő feláldozást, egy akkor még verhetetlen, órisai hadsereggel szemben. Az események igazolták Telekit. Az ellenállás leveretése után amugyis Quisling-kormány alakult volna, mely belevitte volna az országot az oroszok elleni háboruba, mely deportálta volna a németek által követelt emberanyagot, Oroszország pedig utolsó fillérig behajította volna a jóvátételt, mint ahogyan azt teszi a szövetséges Romániával szemben, Szálasi alatt halálraírt gyenge és egocentrikus, külföldi disszidens diplomáciánk pedig képtelen lett volna a kiváló román és a még tökéletesebb cseh emigráns diplomáciával szemben megvédeni akár Felvidéket, akár Erdélyt. Itt vagyunk kénytelenek rámutatni a mai magyarországi téboly egyik legszörnyűbb bűnére, mely egyik főoka volt a párisi béketárgyalásokon elkönyvelt sorozatos magyar kudarcoknak. Elegendő idézni az akkori francia sajtó beszámolóját, mely szerint első pillanatban az ülésterem hallgatósága nem is tudta milyen nyelven beszél a magyar delegáció vezetője, az akkori külügyminiszter. Szinte hihetetlen az a züllési folyamat, mely lehetővé tette, hogy a nagyfontosságú tárgyalásra többnyire olyan új embereket küldjenek ki, akik a németen kívül más nyelvet nem beszéltek. Persze, hogy egy ki-

váló, régi román tudományos gariturával szemben a magyar küldöttség jóformán tehetetlennek bizonyult — hiába vett még Párisban is különórát a magyar delegáció vezetője. Ez már tisztán magyar bűn volt és nem orosz nyomás. Ha a románok régi egyetemi professzorokat vonlathattak fel, a magyar kormány is megtehetné volna, ha lett volna józan belátása. Viszont egy rendszertől, melynek csak egy programponja van, az u. n. reakció elleni harc, nem várhat más összetételű bizottság kiküldését a külföldre.

A zsidóságot 1944. tavaszán, tehát a német formális megszállásig csak társadalmi és részben anyagi sérelmek érték, de ezek nem voltak jövátéhetetlenek. Akkor, mikor Jugoszláviában a zsidóságot a helyszínen már teljesen felkoncolták, amikor Szlovákiából már rég deportáltatott Mach, a nemrégien életfogytiglani fegyházra ítélt volt szlovák belügyminiszter, minden zsidót, Magyarországról még egy zsidót sem szállítottak el. Ha valaki végiglapozná a budapesti Nemzeti Muzeumban az akkori nyilas sajtót, minden egyes számban nyilt támadást olvashatna a keresztény egyházak zsidómentő politikája, rengeteg zsidóbérenc" társadalmi szerv ellen, s sorok között burkoltan a kormányzóságot, s a Miniszterelnökség Balla István osztályfőnök vezetése alatt álló mentesítési osztályt is mennyi támadás érte, mely osztály még 1944-ben is tömegesen állította ki a mentesítési okiratokat. Arra már senki sem akar visszaemlékezni, hogy hány plébániást tartóztattak le keresztelvények kiállításá miatt. Ma még azt is letagadnak sokan, hogy Mindszentyi, Magyarország mai hercegprímása a nyilas éra alatt letartóztatásban volt. Az 1930. évi népszámlálás szerint a főváros területén 247.956 izraelita vallású lakos élt. Az utolsó népszámlálás természetes szaporulatát, a visszacsatolt területekről Budapestre való özönlést, végül pedig a világvárosban való nagyobb elrejtőzési lehetőségek miatt felszokott, tömegeket beleszámítva, kb. 350.000 zsidó lakosa volt Budapestnek a legkritikusabb időben. A budapesti zsidó hitközség közelmúltban közölt nyilatkozata szerint amennyire súlyos vesztés érte a vidéki zsidóságot, annyira majdnem teljes egészében megmenekült a pesti zsidóság. Nincs még egy főváros a megszállt Európában, ahol ez előfordulhatott volna. Még a nemrégiben megjelent zsidó rehabilitációs törvény is elismerte azt tény, hogy éppen a budapesti zsidóság megmenekülése a keresztény lakosság szabotáló magatartásának volt köszönhető.

A moszkvai irányítás alatt álló külföldi, magyarnyelvű sajtó soha egy szóval sem számolt be arról, hogy Kállay csak ugy tudott megmenekülni a német Gestapo elől, hogy a török követ-ségre szökött, mely később kiadta őt a németeknek. Hogy Kállay majdnem egész kormányát deportálták a németek, hogy Budapest magyar városparancsnokát letartóztatták, hogy az akkori magyar államfőt, miután a testőrség védekezését a német Tigris-tankok megtörték, családjával Németországba internálták. Hogy a Bárdossy felett itélkező népbíróság, elismerte, mennyire tehetetlenek voltak a magyar polgári hatóságok, beleértve a miniszterelnökséget is a egyes katonai hatóságokkal szemben, pl. az újvidéki eseményekkel kapcsolatban. Ez utóbbi vád alól fel is mentették Bárdos-

sy Lászlót.

Minden kritika és politikai bírálat, amíg az izlés keretei között és magas szellemi színvonalon mozog, üdvös. Éppen ezért minden ellenzéki párt — legyen az szélső jobb, vagy szélső baloldali — bírálaiból is sokat tanulhat egy kormány és minden párt működése hasznos addig, amíg alkotmányos uton és nem terrorral és fondorlattal biztosítja pozícióját. Vonatkozik ez a külföldi sajtóra is. Azonban nincs a világnak még egy olyan sajtója, mint a Moszkva szellemi irányítása alatt álló külföldi magyar sajtó, amely annyira izléstelenül piszkított volna mindent, ami magyar volt és ami bármiben is ellenkezett a kommunista világszemlélettel. — Nincs még egy sajtó, amely 20 éven keresztül annyira izléstelenül kitergette volna egy nemzet szennyest, mely igazán nem tartozik külföldre, mint a külföldi magyar sajtó, még akkor is, ha sok kiküszöbölendő jelenség több más külföldi országban, még fokozottabb mértékben fordult elő. *A tulzott nacionalizmus és az elfogult revizionizmus csak szerencsétlenséget hozhat egy nemzetre.* Azonban akkor amikor a legorthodoxabb, délkelet európai kommunista rendszer, a Tito-féle kormányzat körömszakadtáig küzdött és küzd egy erősen vegyes lakosságú Venezia Giuliaért, addig az u. n. magyar Jászi Oszkár és az egész 18-as emigráció a legkisebb lelkiismeretfurdalás nélkül lemond, műveiben és nyilatkozatainak tömkelegében az árpád kori települési, Magyarországgal határos, színmagyar Csallóközről, a partium-beli, ugyancsak határmenti ősi településről, sőt a mai magyar kormány még ezeknek a földműves magyar tömegeknek kényszerkitalapításához is hozzájárult.

A magyarság legnagyobb tragédiája, hogy mindig vagy elavult, vagy szélsőséges rendszerek uralták. Az úgynevezett Horthy-rezsimnek is főleg három főbűne volt: Az első, hogy a 1918-19-es forradalmi rendelkezések közül nem tartotta meg azokat, amelyek haladást jelentettek. A második a földreform volt. Emlékezzünk csak vissza, hogy minden földművelésügyi miniszter aki hozzá mert nyulni a földreform kérdéséhez, menthetetlenül megbukott. Ezt a körülményt annakidején kiválóan fel tudta használni a kis-entente a legerősebb magyarellenes ütőkártyának. A harmadik hibája ennek a rendszernek az volt, hogy a társadalom bizantin jellegét nem egyszerűsítette le. Ez nem is lett volna tulajdonképpen a legkényesebb; de meg kellett volna tennie, mert köztudomású, hogy a legkisebb társadalmi sérelmet a gyarló ember nehezebben viseli el, mint akár az éhezést és a testi nélkülözést.

A mai u. n. magyar kormányzat még a Szálasi érával is végzetesebb tévedésekbe esett. Igaz, hogy egyelőre még nem tartunk a gázkamráknál, de az is igaz, hogy nem vagyunk jelenleg még egy háború elvesztésének előestéjén, mikor a vesztesre álló fél végleg megfelelkezik a legemlékező erkölcsi gatlásokról, mint ahogy azt a németek tették a gázkamrák évében, 1944-ben. Nem is valószínű, hogy ezt a teatralis eliminációs eszközt választaná a kommunista rendszer, mely sokkal ügyesebb, diplomatikusabb és racionálisabb, mint a német volt és rég felismerte, hogy célszerűbb az eltűntetés, munkára való deportálás, melyről nincs visszatérés, többtagu családnak 120 forintos illetmény megállapítása, amíg végéreményben még a koncentrációs táborokban alkalmazott t. b. c. fertőzésnél is radikálisabb megoldás, a női társadalomnak munkanélküliséggel való prostituálása (akárcsak annakidején tették a cárok a varsói Ryneken a lengyel értelmiséggel, és végül az inflációnak óriási mértékben való fokozása

stb., stb. Most aztán csinált a magyar kormány egy olyan földreformot, amitől még a csehek is megijedtek s olyan címtörést, hogy az ember kénytelen a francia Mademe-ot kölcsönkérni a megszólításnál. A magyar értelmiség elleni irtóhadjárat emlékeztet a németeknek a lengyel, cseh, hollandi intelligenciával szemben követett módszereire. Ez a nemzetellenes felelőtlen bünyözés érthető is, hiszen a mai rendszer élén olyanok állnak, akik még néhány évvel ezelőtt orosz állampolgárok és aktív orosz katonatisztek voltak, vagy akik másképpen állottak idegen államok zsoldjában, mint például Károlyi Mihály, aki rendszeresen huzott járadékot az egyik utódállamtól. (A háború alatt nyilvánosságra került prágai külügyi levéltári okmányok szerint). Emberileg és lélektanilag is érthető, hogy ezek az egyének ezután még egy milliós orosz hadsereg nélkül is képtelenek lennének független magyar politikát csinálni. E sorok írója nem akarja folytatni azoknak a borzalmas bűnöknek sorozatát, melyet a mai u. n. magyar kormányzat a nemzet ellen követ, és pedig, mert a világ sajtója már részletesen szemlélteti ezeket az eseményeket hónapok óta, másrészt, mert a moszkvai irányítás alatt álló csoporttal szemben nem lehet józan észbeli érveket felhozni akkor:

1 — ha egy Parraghi Györgyöt, aki az igazi magyar demokráciát a "Magyar Nemzet" élén, majd a mauthauseni koncentrációs táborban képviselte, — az Oktogon téren gyilkos fasisztát" felkiáltással a kommunista sajtó örömjongása közepett véresre vernek;

2 — ha ma Franciaország egyik legkiválóbb politikusa, a spanyol zsidó származású Leon Blum, az első francia Népfrent megteremtője, az ősz szocialista vezér, aki a németek alatt évekig volt börtönözve, — a varsói komintern határozata szerint áruló faszista, és

3 — ha a francia Parlamentben, a kommunista képviselők maradéktalan helyeslése mellett Maurice Thorez azt felelheti az ellene irányuló támadásokra, hogy azért szökött át az élet-halál harcát vívó francia hadseregből a németekhez — (Hitler szalonkosztitúcióját) — a franciaországi védekezését Hitler ellen "imperialista" védekezésnek tartotta.

Az ember első pillanatban nem tudja, hogy megzavarodott agyának megnyilatkozásaival áll e szemben, vagy egy nemzetközi bűnös cinizmus megdermesztő netovábbja-e az egész. Egy tény azonban, hogy ezen újabb tömeghisztéria időszakában komoly szellemi sikon mozgó vitáknak már nincs helyük.

Egyen azonban mi is csodálkozunk; hogy az a zsidóság, melynek túlnyomó része az értelmiségi réteghez tartozik, mely sok fajnál és népnel tehetesebb (hiszen éppen ez is egyik oka a korszakonként a világszerke észlelhető antiszemitizmusnak) — ilyen borzalmassal megpróbáltatások után, nem bír annyi politikai érzékkel és nem látja be, hogy nem célszerű egy ennyire szélsőséges rendszer mellett ilyen maradéktalanul és ennyire agresszíven kiállni. Nem akarunk jóslásokba bocsátkozni és ösztönként szólva a háború közeli kitörését sem tartjuk valószínűnek. Azonkívül egy háború kimenetelét az ember sohasem láthatja előre. Azonban csak a történelmet és a földrajzot kell alaposan ismernünk, hogy megérezzük, melyik az az időszak, amikor tanácsosabb az agresszivitástól elállni, hiszen örök történelmi törvény, hogy az akcióra mindig reakció következik. Minek az általánosítással, kiméletlen uszítással és izléstelen piszkolódással a kivándorolt tömegekből antiszemitá-

kat vagy még nagyobb antiszemitákat nevelni. Öszintén szólva esodálkozunk azon, hogy mikor az igazán képzett magyar zsidóság kifejezésre juttatja, hogy nem azonosítja magát a szélsőséges tulzásokkal, ugyanakkor a zsidóság egy másik rétege lelkiismeretlenül az alábbi tényekkel egy újabb általánosítási veszélynek teszi ki saját fajtáját. Ugyanis köztudomású, hogy:

a legerősebb otthoni politikai párt vezére, a gazdasági diktátor, a pártpolitika eszmei irányítója, 14 új magyar miniszter közül 8 zsidó. A rendőrségnél még nagyobb mértékben érvényesül ez a jelenség, s úgy érezzük, hogy nem vagyunk messze a valóságtól, amikor ugyanerre gondolunk a külföldön megjelenő azon öt magyar nyelvű sajtótermékre, melyek maradéktalanul azonosítják magukat az oroszok magyarországi célkitűzéseivel és még ott sem kritizálnak, ahol egy szociáldemokrata Risz István is kénytelen tiltakozni. Folytathatnánk végletekig ezt a felsorolást, azonban nem célunk, minthogy nem tartjuk helyesnek a közéletben szereplő egyéneket vallásuk szerint osztályozni. Csak gondolkodóba esünk azon, mi készítette erre a könnyelmű magatartásra a zsidóságot, mikor mindenki tudja, hogy a hitler éra milyen mély nyomokat hagyott a primitív tömegekben, melyek mindég megkövetelik a panem mellé a maguk circensesét. Ezt a magatartást még a hosszú elnyomatás után természetesen fellelépő tulzott vitalitás sem indokolja kellőképpen.

Az egész magyar zsidóság nagyon jól tudja, hogy Magyarországon 1919 előtt komoly antiszemitizmust (mint pld. a cári Oroszországban) nem észlelhetünk. Nem is igen lehet erről szó akkor, mikor pld. egy hadügyminiszter (Hazai Samu) és egy kereskedelemügyi miniszter (Szterényi), hogy másokat ne említsünk zsidók voltak; nem beszélve az arisztokráciában és a földbirtokos osztályban képviselt magas arányszámokról. Hogy a huszas években észlelt jelenségek előidézésében az 1918-a népbiztosok vallás szerinti megoszlása mennyire játszott közre, azt a történelemírás hivatott elbírálni. A tisztaeszlári per is csak elszigetelt jelenség volt, amelynek több igazán demokratikus országban is előfordultak (Dreyfus per.). Mindenki, aki csak egy keveset is ismeri az emberi lelket, tudhatja, hogy azokat a borzalmakat, melyeket a zsidóság e világháborúban átélt, ennek a generációnak nem lehet többé elfelejtene. Hiszen nincs az a művelt anya, aki akár hatszoros rablógyilkos fiának kivégzését megtudná bocsátani a társadalomnak. Hogy lehetne tehát azt kívánni éppen a zsidóságtól, hogy száz és száz-ezer ártatlan gyermek, szülő és hozzátartozó apokaliptikus borzalmak között elpusztításáért ne tegye felelőssé azt a keresztényi társadalmat, mely millió és millió ártatlan hozzátartozót vesztett el csak bombázások, más háborús beavatkozások következtében és koncentrációs táborokban. Nem is felejtésről van itt szó s talán még arról sem, hogy célszerű volt-e a magyar zsidóság szempontjából külföldön a legridegebben visszatíratni a keresztény egyházak köznevelését karitatív téren.

Nincs senkinek joga általánosítást kifogás tárgyává tenni. Izlés dolga azt állítani, hogy a külföldön működő katolikus papok csak azért nem mászórtak le százezer számra ártatlan gyermekeket, mert véletlenül külföldön tartózkodtak. Éppen ilyen izléstelen lenne az az állítás, hogy a külföldön élő zsidóság csak azért nem vett részt a politikai rendőség kegyetlenkedéseiben, mert történetesen nem tartózkodott otthon. Éppen ennyire logikátlan lenne azt állítani hogy a külföldi zsidóság csak azért nem indította el saját fajtájának pusztítását, mert kül-

földön tartózkodott s nem min a zsidó származású Imrédy Béla, aki az első zsidótörvényeket terjesztette az Országgyűlés elé.

Mind Angyalföld, mind Dohány-utca ma már Budapest szerves része. Minden olyan kísérlet, mely célul tűzte ki a Székeszfőváros e két részének szociális és főleg kulturális szempontból való felemelését — üdvös. De jaj annak a nemzetnek, melynek eszményképül, — stílusban, nívóban és szellemben-odaállították az Angyalföldet és a Dob-utcat. És ezért a sors iróniája, hogy éppen az értelmiségi réteg ellen irányul Magyarországon az első megsemitítő nagy támadás. Pedig éppen ez a kis középosztály volt az, mely szerény anyagi helyzetéből kifolyólag a közügyekre sohasem birt lényeges befolyással, s mely az árszámítások után is szegény maradt. Sokan már nem akarnak emlékezni arra, melyik társadalmi osztályhoz tartoztak azok a névte-

len pártszolgálatoak, kik az esztergomi országuton ködös öszi idökben asszonyok és gyermekek hosszú sorait kísérték s mely társadalmi osztályhoz tartoztak a nyilas éra alatt a minisztériumok mellé rendelt sofőr és más angyalföldi pártmegbízottak — akár csak mostan Magyarországon, — kik élet halál urai voltak. Ez az értelmiség ellen indított hare érthető is mert egy irni olvasni alig tudó, látókörrrel nem rendelkező embernek könnyebb bebeszélni azt, hogy az igazi fasiszta nem Mussolini volt, hanem o dokkmunkásból lett munkáspárti Bevin és hogy a mostani franciaországai szabotázsorozatot sem a kommunista párt, hanem éppen a kormány rendezi. Egy volt francia ösztöndíjas ezt már nehezebben emésztene meg. *Egy tény azonban, hogy a nép az, amelynek nevével minden rendszer kivétel nélkül visszaél.*

Jr.

Budai levél

"Tudósító"-nk szűk terjedelme miatt e levélnek, — amelyet a magyar irodalom egyik ismert képviselője írt Budapestről, — első részét csak kihagyásokkal tudtuk közölni. Most teljes egészében adjuk nyilvánosságra, s ezt azzal a szándékkal tesszük, hogy nemzetünk fájó problémáinak minden oldalról való megvilágosítását elősegítsük. (A "Magyar Hírlapok" II. évf. 4. számában jelent meg eredetileg.)

Kedves Barátom! Levelednek nagyon megörültem. Csendes ünnepet teremtett itt nálunk e monoton, szomorú napokban. Eszembejuttatnak a régi idők s az az este, amikor egy színházi bemutató után betoppantál hozzám. Emlékszem a bucsúzásra is. Ami azután történt, arról csak hézagosan számolhatnék be. Légüres térben élünk. Tompultán vesszük tudomásul a jót is a rosszat is. Elfáradtunk. Minden érzékiszervünket külön-külön csapta be a világ. Gombaként nőtek itt ki a köldből a próféták és mindenféle megváltók. Mind minket, a népet, akart és sajnos akar boldogítani. S mi, én, te, ő, a nép, már haldoklunk ebben a boldogításban. A mi nevünkben hoztak törvényeket, a mi nevünkben gyilkoltak és raboltak, a mi nevünkben emelték magasra trónjaikat s ha így haladunk, a mi nevünkben fognak kiirtani bennünket.

Nehéz számot adnom, ilyen futó kis levélben. Oly mélyre süllyedtünk, ahonnan a kiáltozás már reménytelen. Egyszerűen nincs közvetítő közeg, amely az író gondolatát továbbadná. S itthon mindenki hallgat, hallgatnunk kell, mert veszélyben vagyunk, a számunkra jutó icipici szólásszabadság pedig ellentétben áll emberi és írói méltóságunkkal.

Igen, emlékszem utolsó beszélgetésünkre, amikor Sz-re kiszaladtam Hozzád, hogy lebeszéljelek a menekülésről. Mindig tapintatos ember voltál, most sem olvasod fejemre akkori tévedéseimet. Pedig hidd el, jól esett volna. Ha akkor itt maradsz és elfogadod meghívásomat, azt a svábhegyi szanatóriumot, ahová el akartalak dugni az első vergőző napokra. Ha itt maradsz, ma nagy bűn nyomná lelkemet. Te kötelességről beszéltél és katonának hívtál engem, aki minden porcikámban idegenkedtem a militarizmustól. Cinikus nevetésem még itt cseng fülemben. És sajnos, ezt a hívást nem ismétli meg az idő. Pedig tudod, mennyire irigyellek. Nem voltál hős. Vállalkozásodban az öngyilkosok végső elkeseredését éreztem. S ma irigyellek, hogy harcoltál. Hogy végigcsináltad azt a reménytelen maskarád. Hogy Nyugatra kerültél. Hogy élsz! Hogy van hited. Van azonban valaki, akit Nálad is jobban irigyelek. Emlékszel P-re, erre a kedves, hallgatag barátára? Vele szivesebben cserélnék. Ő itt nyugszik, Buda romjai alatt...

De folytassuk a vitát! Soraidból azt látom, hogy Te, mint el- lenfél még ma is tiszteletben tartod a másik "tévedését". Szép Töled! — A mi tájainkon ez már ismeretlen. Ma is vallom, az orosz nyomás kisebb, mint a német nyomás volt. Az orosz világhatalom jelen-vagy jövőbeli expanzivitása számára ezer más út van, míg a német expanzió számára az egyedüli elképzelhető és lehetséges irány az utvonali közvetlenül mi, Magyarországot voltunk, s a német törekvések egész brutalitását és jövő szándékát nekünk kellett éreznünk. Az orosz nyomásból csak törtrész jut számunkra, mert a Szovjet ázsiai hatalom, lévén elsősorban a kimeríthetetlen lehetőségeket kínáló India, Kína stb. irányában látja a maga természetes hatalmi köreinek kiterjesztési lehetőségét. Rémlátás azt képzelné, hogy az oroszok egyenesen "ránk pályáznak". Bárhogy nézem a kérdést, nem tudok ma sem mást mondani, hogy a német veszély nagyobb volt, veszedelmesebb, létünket, megmaradásunkat jobban fenyegető, mint a cirill betű kínai falával tőlünk elválasztott orosz hatalom. A németeknek itt benn, a falakon belül, épp a legbefolyásosabb pozíciókban, vérrokonai alapon ezernyi szövetségesük volt, titkos vagy nyílt segítők, kikben, sokszor öntudatlan a német vér dolgozott. A magyar-orosz viszonylat már csak azért is egészségesebb és becsületesebb játékszabályokkal rendelkezik, mint az egykori német kapcsolat, mert a szereplők hovatartozásáról az oroszok esetében semmi kétség nem lehet, míg a másik, a német érdek mindenféle álarcában, "izzó és fanatikus" magyarkodásban, "intranszigenz" pózokban végézte a maga bomlasztó munkáját. E mérleg megítélését azonban sok körülmény erősen zavarja. Történetesen az a ránk szabadult csöcselék, amelynek csatornáját az események megnyitották. Így én is, aki halálos ellensége voltam a náciizmusnak, — történetesen a német imperializmusban ránk hulló goromba vetületének, — ha összehasonlítást teszek magamban a náciizmus és eme keleti náciizmus között s ha a magyar fajt emésztő jelenlegi veszélyeket a

BUDAI LEVÉL

(Folytatás az 5-ik oldalról)

mostani magyar szenvedések rettenetes mérlegére tesszem, akkor ez a mérleg a németek javára billen. E ezt az összehasonlítást általában, hangosan, vagy némán, mindenki elvégzi magában. S ha a pillanatba fogódzkodom, akkor azt kell mondanom — s ez általános megállapítás, — hogy a német náciizmus egy fokkal jobb rossz volt, mint ez a másik, a miszámunkra.

A mi népünkkel égbekiáltó igazságtalanság történt. A magyarság végigszenvedte az utolsó véres hetek terrorját s ráadásul e vérgőzös cselekedetek számláját is neki kellett megfizetnie, bent is és kint is a zöld asztalnál. Mert nem volt senki, aki odaharsogja a világnak, hogy a magyar nép ártatlan! Ameddig lehetett, mi véatunk mindenkit, ősi, uri gvallériánkal, aki meggyőződött arról, hogy a magyarsághoz tartozik. És kinyitottuk előtte azt a védő karámot, amelyet a már vallásszámban menő magyarság maga köré húzott. S mi történt? Amikor védelmünk fölöslegessé vált, s azt hittük, hogy a megbékélést megszentelő közös munka következik, akkor egy kis csoport, a mások bűnei miatt, idegen erőkre támaszkodva kikorbácsolt minket szellemi templomainkból, hogy azokból bordélyt teremthessen. Ne hidd, hogy közben antiszemita lettem! Hisz ez említett csúrhében "keresztény" is akad. Nem vagyok antiszemita, a bennem élő egyetemes emberszeretet s a szellem végtelen tisztellete ezt lehetetlenné teszi. Sok becsületes ember és sok nagy lélek van a zsidók között. Olyanok is, akik ezt a karám-elméletet velem együtt vallják, s akik szintén kisebbségbe kerültek velünk. Ők is elítélik azt a zsidót, aki gyilkossá, rablóvá vált. Ma ez Magyarországon az egyik legnagyobb probléma. Valóságos tengeri kigyó. És senki hozzá nyúltni nem mer, pedig csak az segítene, ha a kérdés tárgyilagossá megvilágítást kaphatna.

S idekapcsolódik mindjárt a "szellemi élet" is, ami felől Te oly szomjasan érdeklődtél. (Zárójelben emlitem csupán, hogy egy könyvem megjelent a "felszabadulás" után, — gyászos bukás volt. Azóta kereskedelmi leveleket írok és fordítok egy vállalat részére).

Bizony, csodálkozni, ha pallérozott, finom izléssel beülnél egy pesti színházba. Vagy átnéznéd a sajtót, a borzalmaktól csöpögő hazug és gonosz lapokat, amelyek harsogják az új ígét az új isten, a Párt lába előtt. Szerencsére akad néhány szép folyóirat már. Vannak aztán olyan sajtótermékek is, amiket nem mernék kezdebe adni. Ilyeneket csak sutygomban árultak a régi világban, éjjeli lebuja szerelmi ügynökei, nagy pénzért, az akkori kapitalisták perverz tagjának. Ma ezt minden szegény ember filléréért megveheti a Keleti pályaudvar előtt, mert demokrácia van. És mondhatom, hogy a serdülő ifjuság és a serdülő felnőttek körében nagy sikere van ezeknek az egyértelmű malacságoknak. Akik ezt elítélik, s akik közben félórát óvogatnak a magyar nép jelleméről, — azok halálos ellenségei a magyar Nemzetnek. Mert ez a módszer, a nép erkölcsi szétoldása sokkal veszedelmesebb és biztonságosabb, mint a golyó, a bitó, a börtön, vagy maga az orosz megszállás. Hangsúlyozom, nem véletlen és szörványos erkölcsi elferdülések ezek, szándékos, kiszámított akciók, cseppet sem különböznek az arzen pontos adagolásától, hivatalosan, fehér köpenyben. Meddig bírja ezt a magyarság vonagló organizmusa? A jó Isten tudja.

Mi, úgynevezett baloldaliak már rég "jobboldaliak", "reakciók", sőt "nyilasok" lettünk. Holnap talán már összeesküvők leszünk. Ne csodálkozzatok tehát ha Janiból (Vaszary János, Szerk.), Nyirőből s a többiekől vérbeli nyilasokat farag a hazai sajtó s úgy írunk rólunk, mint háborus uszítókról. A rágalmazás elfajulása hihetetlen mértéket ölt. Bár a politikai szakadás az angol-szakszokkal már teljesen megtörtént, az egyetlen, amiben az iteniek még tartják ezt az elavult "vonalat" s ez a bosszu. Ebben nem finnyásak. A ti nyakatokat szívesen kitekernék akár amerikai kézzel is. Rettenetesen félnek minden magyar értéktől, aki kijutott a határon. Az újsütetű emigránsok, köztük az oroszokkal együttműködő egykori politikuskok szintén háborús bűnösök lettek. Szegény Roosevelt, nem tudta, hogy ezzel a pokoli, nem eléggé határozott fogalommal beretvát ad játszó gyermekek kezébe. A demokrácia eme, tagadhatatlanul fontos és jelentős vívmánya, Keleten elvágta a demokrácia torkát.

Mi hallgatunk. Ti szóljatok! Szóljatok a mi hallgatásunk helyett is. Nektek a Gondviselés szabadságot adott, éljetez ezzel a szabadsággal, mondjatok el a világnak minden legyilkolt Nemzetünkről, amit elmondanotok kell. Emigrációtok egyetlen értelme CSEK EZ lehet. S ez a vigasz a mi számunkra is. Belekérültünk a katalizmába. Egy kor lezárult előttünk. Az elavult jogrend csöbdebetása után várjuk az új jogrend kialakulását. Mikor lesz ez? — Egyelőre, miként a szekér a lovak közé dobott gyeplével, vágjat a világ új romlása felé, nem a nép, nem Truman, nem Sztalin akaratából, belső erők kitöréséért. Nekünk, idősebb évráruaknak nincs sok reményünk e földön. A béke ideje lezáródott a mi nezetünkre. De Ti, fiatalok figyeljétek! Bátran előre! Mi pedig most kezdjük a menekülést. Befelé. Isten felé. — Erről kell még szólnom, mielőtt elbucsznék Töled.

A Magyar Harangok augusztusi számában, melyet egy barátom hozott Hollandiából, — ez olvastam "A mi reménységünk már csak az ég felé tekint." Talán csak azért az egy mondatért, kijelentésért írom ily hosszan ezt az ügyetlen s szomorú levelet Hozzád, aki cikket és verseket kértél tőlem. Verseket már régen nem írok. Nincs olyan áhitatos pillanat, amire ez az ördögi világ le ne csapna. Ha írok, csak magamnak "írom", vagyis eldudolom, amíg ballagok a bus Gellért-hegy alatt. Cikket pedig? Mondd, — író vagy, — lehet-e ilyen lélekkel cikket írni? Irhatom-e azt amit nem hiszek?

Igen, "írok" én cikkeket is, éppúgy, mint a verseket. Betérek egy-egy csöndes templomba s minden nap "megírom" az Uristennek vezércikkemet e rút világ ellen. És Szűz Mária naïv, kis festett szobra előtt is "megírom" nagy, ünnepi riportomat... Színes hárszabókban számolok be az ő szerencsétlen népének mérhetetlen szenvedéseiről. Ilyen most az én redakcióm. Egy téréplő a templom zugában, egy csöndes sarok a budai romok közt. Itt élem írói életem s idejárom politikáim is. Az én parlamentem fölött az Uristen elnököl, Szent Tamás a jobb oldal "vezére", Szent Ferenc a baloldalé... Csak ne mosolyogj. Bebiztosítottam magam. Nem érhet meglepetés, se kormányváltás, se rezsimváltás. S ha valami jót várhatok még a másik, a távoli, a földi világ számára, amiben még lézengek, azt is csak ettől a "parlamenttől" várom, Igaz barátsággal küldöm szerető ölelésem.

MOSZKVA TÓL
HOLLYWOODIG

(Folytatás a 3-ik oldalról)

nagyon későn dőbentek rá Európában..

A Komintern meghamisítja a
Quadragesimo Anno-t

Az 1937. évi spanyolországi események idején például a varsói sajtóban látott napvilágot néhány igen ravaszul elhelyezett újságcikk, a bolsevista "Psychoszféra"-elmélet szolgálatában. A legnagyobb példányszámban megjelent "Polonia" c. lengyel napilap ugyanis L. Majerczik egyetemi tanár tollából néhány cikket közölt le, a Quadragesimo Anno kezdetű pápai enciklika szellemében foglalva állást a spanyolországi eseményekkel kapcsolatban. A tudós professzor tiszta katolikus szellemtől áthatott cikkeit a szerkesztőség és a nyomda között ismeretlen kezek következetesen átjavították, egyes, értelembevitő szavak értelmét meghamisítva. Mindössze néhány szó volt szó csupán esetenként, de ez éppen elég volt ahhoz, hogy a pápai enciklika hivatkozott részei ellenkező értelmezést kapjanak. A hamisítás olyan tapintatosan történt, hogy napokig senki, még maga a cikk írója sem vette észre, mert saját cikkeit elfoglalt ember lévén még egyszer nem olvasta el megjelenésük után. Egy egyházi előjárója hívta fel a figyelmét a hallatlan ferdtetésre, a professzor legnagyobb megdöbbenésére...

A kommunisták "hazafiakká"
lépnek elő...

A most elmúlt második világháború után legfőképpen a demokratikus világ előtt meggyűlölt "fasiszta" jelző polgári és valóban demokratikus felfogású vezető elemekre is kiterjesztett misztifikációjában ért el nagy sikereket Jacob Schafir elmélete. Sokáig a megbélyegző "fasiszta" jelzőtől való félelem gátolta meg az igazi demokratikus országok vezetőférfiait abban, hogy bátor szót emeljenek a kommunista aknamunkák ellen. Mindenki egyszeriben "fasiszta" lett és "Hitlerhez hasonlított", aki védekezni merészt és szót emelt Moszkva machinációjai ellen. Ezen időközben a vörös diktatura országa, az U. R. S. S. "demokratikus" állammá lépett elő, a kommunisták pedig "hazafiakká" lettek gyorsan át, a nemzetközi és nemzetellenes gunyát új színekre átfestve. Ezt érte el világszerte a "Psychoszféra"-elmélet.

A Hollywoodban történt legutóbbi események viszont arra engednek következtetni, hogy Jacob Schafir zseniális és egyben ördögi elmélete dollárokra átváltott rubelek hatásán és elegáns ruhákba öltöztetett szovjet agitátorok ideológiai sikerein kívül, valószínűs divathóbortot kreál a mindig feltűnni vágyó, elkényesztett filmművészek között. Ez egy igazi esztereljesítmény, ha számbavesszük a hollywoodi és szovjet életmű között mutatkozó óriási különbséget.

Hollósi István.

AZ UTOLSÓ SZELET
KENYÉR

Még a háború előtt találkoztam ezzel a kanadai magyarral, akiről most írok. A nagy francia kikötőben Le Havre-ban hozott vele össze a sors csupa véletlenségből. Kődös öszi reggel volt. Nem lehetett kilátni a tengerre, csak a hajókürtök rekedt bömbölése jelezte, hogy élet van a La Manche-on.

A dokk kátrány és halszagu lépesőin vártam kimeresztett szemekkel azt a hajót, mely Quebecből hozta vissza külföldi barátomat. A nyirkos köd nedvessé tette a ruházatomat, csuszóssá a kikötő kököckait és én magamban Párisra gondoltam, ahonnan előző nap este indultam el arra az alkalomra, Le Havre-i rendeltetéssel, Párisban ma reggel is napsugárzuhatag moshatja le a boulevard Raspail akácfáit, langyos, későszi fényvel locsolva meg a nagy, hosszú ablakos bérházak erkélyein fonnyadásnak indult cserépvirágokat is. Itt a csatorna partján azonban már angolai időjárás érezteti a hatását, köd, köd és mindig több köd, ahogy az év belehajlik a télbe... Én bizony nem eselélém el Páris a La Manche valamennyi kikötőjéért sem, akár innen, akár túl is vannak a csatornán. Legfeljebb csak Budapest jöhetne számításba egy ilyen csere üzletnél... De különben, hogy is gondolok én itt cserére, amikor a mi büszke, Teremtő kezétől remekbeszabott, festői fővárosunk nem lehet még csak gondolatban sem csere tárgya. A felelőtlen fantázia némelykor lehetetlen gondolatokat szül meg az ember agyában...

De csakhamar abba kellett hagynom esendes párbeszédemet önmagammal, mert szaggatott bömbölés közepette kibontakozott az oceanjáró Ile de France irdatlan nagy teste a sűrű ködből, amint négy apró gözös keserves fáradsággal yonszolta lassan a dokk köfalához. Már messziről kiabált a sok korláthoz szaladt hajóutas, ott fenn a fedélzeten, kiki keresve a várakozó barátokat, hozzátartozóit. A kölcsönösen váltani akart mondanivalókból hamarosan olyan hangkáosz lett, hogy az ember már saját hangját sem hallotta. Kitaróan tovább kiabált azonban mindenki...

Igy van ez mindig, amikor messzi világrészből érkeznek utasok a nagy vizeken túlról...

Egy jó félóra leforgása után végre én is felfedeztem rég nem látott barátomat a hajó hidján. Nehezen cipelve nagy bördődjét küzdötte át magát a hid lejárát elálló kíváncsiskodók és vámorökön keresztül, másodmagával tartott felém.

Allors, mon petit vieux, kiáltott már messziről, — vannak még hűséges barátok ideát is. Meleg, kölcsönös kézszerítés után máris megfordult és a kíséretében lévő ismeretlen ur felé intve újságot: Te eljöttél a barátod elé, öreg cimborá, én pedig hálából hoztam neked egy testvért is.

Hogyhogy, miképpen értsem... Na majd mindjárt megtudod, — mondta titokzatosan mosolyogva és látható nyelvi nehézségekkel küzködve betűzte ki az ismeretlen utitárs nevét: Csete László ur, szintén magyar, akár csak te...

Igen? Hát ez érdekes véletlen. Hogyan tudtak maguk épen egymásra találni ezen a nagy hajón, kedves Csete ur, kérdeztem a váratlanul érkezett honfitárstól.

Egyszerre akart beszélni mind a kettő, de megzavarta őket a podgyászok tulajdonosait kereső hordárok kiáltozása. Az én barátomnak bördődje után kellett néznie. Ketten maradtunk így rövid időre a Kanadából jött magyar testvérrrel. Megindult aztán közöttünk a szokásos, kölcsönös érdeklődés.

És aztán legalább jó sorsa volt Csete urnak Kanadában?

Istennek legyen hála szépen kerestem... Jó emberek között voltam, azt is elmondhatom. Hétéves kemény munkával sikerült egy szép autójavító műhelyt összehoznom, iparos ember vagyok kérem... Most aztán pénzzé kellett tennem mindent, mielőtt eljöttem... Tudja kérem, így legalább visszakapom a lelkem nyugalma...

Mégis balul ütött ki valami számítása, Csete uram? Egyébként nem hiszem a kanadai klíma ellen kifogása lehetett volna... Vagy talán...

Nem, semmi kedves földi, minden rendbe lett volna, de egy darab kenyér miatt elvesztettem a nyugalmaimat, az utolsó szelet kenyér miatt... Most aztán itt vagyok és megyek vissza Turkevére... Így jobb... Sokkal jobb... Ott is... Azt mondják különben háboru is lesz... Turkevén kell a magyar...

Nem tudtam hirtelenében egybefűzni az elejtett szavakat, de valami a szívből kikívánczolt... Derengeni kezdett valami előttem.

Él még az édesanyja, Csete ur...? =

— Elcsendesült. Lehajtott rövidre nyírott, barna üstökkel övezett szép magyar fejét és alig hallható hangon válaszolta:

Meghalt az én édesanyám, éppen három hónapja annak...

— Az Isten nyugosztalja az én áldott édesanyám porait is... Operálták szegényt. Még a kórházba menetele előtt érezhette, hogy el kell mennie nemsokára... Azt írta nekem, — Laci fiam, drága gyermekem, sohasem felejtse el a turkevei buzakenyér ízét, maradjon mindig a szájadba annak a szelet kenyérnek az íze, amit a te szerető édesanyád utra valóul becsomagolt neked... Mert nincs jobb kenyér a világon a magyar buzakenyérnél...

Ezt írta az én szegény kis anyám...

Haza kell hát mennem... A kis házunkat majd megnagyítatom. Akad majd leány is akit... Hol lehet itt felszállani a vonatra, kedves uram...?

(Ez az utolsó szelet kenyér története...)

G. P.

A Szent Korona és a Szent Jobb kalandos utja Magyarországból Ausztriába

Az osztrák Alpeselek között, helyi tavaktól körülveve fekszik a kis osztrák falu, Mattsee. Békés, csendes pontja a világnak Felsőausztria és Salzburg tartomány határán; a körülötte zajló világesemények alig zavarták meg nyugalmát. Ez volt Mattsee a második világháború utolsó drámai heteiben, amikor az 1945-ös év tavasza már elküldte előhírnökeit; a hó olvadásnak indult, a fák már rügyeztek.

Keleten a vörös hadsereg Magyarországra területére mélyen behatolva harcolt és nyomult előre — nyugat felé. Az ország nyilas urai pedig tanulmányozni kezdték a menekülési lehetőségeket.

Egy szép napon elegáns gépkocsis álott meg a mattseei "Seewirt" fogadó előtt. Magyar tiszt szalltak ki belőle, a fogadós-sal és a helyi hatóságok képviselőivel tárgyaltak. A községben hamar köztudomásúvá vált, Magyarország nemzetvezetője, Szálasi Ferenc és kísérete az idillikus Mattseeban akarja azt események jobbrafordulását bevárni.

A 27-es miniszterelnökségi szoba

Szálasiival 18 személy érkezett. A fogadó 26-os és 27-es szobájában nagy átrendezés és berendezkedés folyt. Éjjel-nappal szuronyos katonák állottak a szobák ajtaja előtt, amely mögött a magyar nemzetvezető székelt. A mattseei lakosok kíváncsian nézték, amikor Magyarország nemzetvezetője szárnységének kíséretében a falu utcáján végigvonult.

Szálasi megérkezésekor egy ezredes szigorú felügyelete mellett különböző nagyságu, gondosan becsomagolt ládákat raktak le egy teherautóról, azokat gyorsan és elővigyázatosan a szobák egyikébe vitték, ahol egy másodpercre sem maradtak őrizetlenül. Ugy látszott mintha az ezredes az életével felelné a ládák biztonságáért. Tudta a kíséret vezetője, hogy a ládáknak milyen kincsek rejlenek? Élelmiszer nem lehetett a ládáknak, mert egész konzerv-hegyek torlódtak a fogadó konyhájában, ahol nemsokára egy magyar szakács kezdte meg inycsiklandozó munkáját. Mi volt a titokzatos ládákban? Mi rejtett a legkisebben: a vasládában?

A királyi ezredes mind nyugtalanabb lett, mert az érkező háborús hírek nem voltak biztatóak. De nemzetvezetője megnyugtatta. Hitler oldalán az utolsó pillanatban megfordították a hadiszerencsét és győznek. Szálasi hite a győzelemben megingathatatlan volt, dacára annak, hogy Bayreuthba vezető útján, ahova Hitler őt megbeszélésre hívta, az események alakulása miatt Mattseeban megrekedt. Szálasi vakon bízott a győzelemben. Neki pedig ismernie kellett a helyzetet, mert hiszen ő volt a nemzetvezető. Nemcsak a hatalom volt a kezében, hanem a hatalomnak kézzelfogható szimbóluma is, amelyet szigorúan őriztetett. Csak a vasláda tartalmára kellett gondolnia, amelyet ő minden akadályon át Budapestről Mattseeba menekített s az volt az érzése, hogy addig lesz a magyarok vezetője, amíg a vasláda tartalma vele van.

Április hónap utolsó napjai érkezeltették: a drámai vég már nincsen messze...

Az ezredes is mind nyugtalanabb. Érzé, a jelenlegi uralomnak nemsokára vége lesz és kezd aggodni a gondjaira bízott kincsek sorsa miatt. "Súlyos lelkiismeret-furdalásaim vannak. Megesküdtem a kincsek megvédésére és megőrzésére és most látom, erre képtelen vagyok", — mondta Strasser plébánosnak, akit az ezredes áprilisi utolsó napjaiban felkeresett és

megkért, hogy a reábizott kincseket a plébánián helyezhesse el.

A plébániahivatal titka

Az ezredes megnézte alaposan a vastag falu, ósdi, de szilárd építésű plébániahivatalt, amelynek falai még egy légitámadást is kiállottak volna. Körüljárta a hivatal szobáját, lemérte a rendelkezésére álló teret és utána megelégedetten jelentette ki: "Itt minden láda elfér. Megkérem a plébános urat, őrizze meg hivatalában a magyar nép legdrágább kincseit, tartsa titokban, hogy mit őriz, és azokat szolgáltassa ki majd annakidején a törvényes magyar kormányoknak".

Csak a Mária Terézia-korabeli plébániahivatal falai voltak a néma tanu ennek a megállapodásnak, amelyet a két férfi kézfogása pecsételt meg. A következő éjszaka magyar katonák hordták át a ládákat a plébánia hivatali szobájába. A ládákat egy heverő alá rejtették, amit aztán pokrócokkal letakartak, úgyhogy senki sem sejtette, hogy milyen változások történtek. Senki sem tudta meg, hogy a heverő alatt a magyar nemzeti ereklyék vannak: Szent István királynak Szent Jobbja és a magyar királyok koronázási ornátusa — a Szent korona kivételével — az összes vonatkozó ügyiratokkal együtt. A magyar nép legkedvesebb és legdrágább nemzeti és vallási ereklyéi és kincsei, amelyek most az egyszerű falusi plébániahivatal heverője alatt voltak. Egy plüstkakaro, egy matrac, egy magyar tiszt és az öreg falusi plébános megszeghetetlen hallgatási fogadalma vette őket körül.

A történelmi idők utolsó napjai következtek. Szálasi még úgy érezte, hogy a hatalmat teljes mértékben birtokolja, hiszen hatalmának szimbóluma ott volt a mellékszobában. Ott őrizte még az ezredes és négy katonája Szent István koronáját, a magyar királyok igazi hatalmának kifejezőjét és megtestesítőjét. A budai vár csillogó és pompával teli termeiből került a korona, amely a dicsőséges magyar történelem egy értékes darabja, ide a mattseei fogadó egyik egyszerű szobájába. Külön vas-kazettában volt elzárva a Szent Korona, sok millió magyar drágakincs, amelyet a legtöbb magyar, csak az államcímerről, levélbélyeg-ről, az uniformisok gombjairól és számtalan fényképfelvételről ismert.

Egy ezredes őrizte mint a személfényét, de a történelmi események nem törődtek a királyi korona sorsával, hanem feltartózatlanul közeledtek a végkifejlet felé. Ennek hatása alatt határozta el magát az államvezető, Szálasi Ferenc saját személyi ügyei rendezésére. Április 28-án megtartotta polgári és egyházi esküvőjét Lucz Gizella magánzónóval. "Szálasi Ferenc magyar államvezető, vezérkari őrnagy, Mattsee, 9. szám alatti lakos", — így jegyezték be a tényt az anyakönyvbe.

A szénaboglya mint kincses kamra

Amidőn április utolsó napjaiban az eljegyzési lakomához ültek, minden irányból közeledtek a győztes amerikai csapatok. Az asztal nehéz vert ezüst evőeszközzel volt megterítve, amelyeken az "F. J. I." monogram csillogott.

Az amerikai jeepok és tankok pedig tovább nyomultak Ausztria területén. Erre elhatározták, hogy a Szent Koronát a 2 km. távolságban fekvő Zellhofba viszik és ott egy szénaboglyában rejtik el. A hagyományos, négy emberből álló diszörtség vigyázott reá az utolsó pillanatig. Elérkezett azonban az utolsó őrsérváltás ideje. Egy amerikai egység körülfogta Zell-

hofot is, és az ezredes felszólították, hogy adja meg magát. Az ezredes erről hallani sem akart. Az amerikaiak egy órás ultimátumot adtak neki. Az ezredes erre kénytelen volt magát a legénységgel együtt megadni. Egy gyors jeep repítette aztán a magyar koronát Wiesbadenbe. A történelem szerető néha amerikai iromban haladni.

Néhány nap múlva teherautó állt meg a "Seewirt" fogadó előtt és elszállították a 48 éves nemzetvezetőt, aki életének utolsó fázisát a salzburgi börtön rácsai mögött kezdte és a budapesti kivégzése színhelyén végezte.

Az öreg Strasser plébános kincseivel és annak titkával egyedül maradt. Hallgatott, dacára annak, hogy a megszálló csapatok parancsnoksága által kifüggesztett hirdetmények kötelezték a nála levő kincsek bejelentésére. Az ezredesnek tett ígéretére gondolt, akit megígérték, hogy a nála levő kincset "annakidején a törvényes magyar kormányoknak adja át".

Az amerikai csapatok bevonulása után kb. öt hét múlva egy szép napon Strasser plébánost a fogadó melletti kis asztalosműhelybe hívták, ahol amerikai tisztviselők arra kérték, hogy huzzon ki a felraktározott deszkák alól egy ládát, amelyben a budai királyi váruzst étkészlete volt. Szálasi emberei ugyanis az utolsó pillanatban ide dugták el az öreg császár monogramjával ellátott ezüst étkészletet.

Az amerikaiak és a 71 éves plébános között a következő párbeszéd zajlott le:

"Milyen jögon hallgatta el és nem tett jelentést erről az idegen vagonról?"

"Mert a törvényes magyar kormányoknak akartam átadni".

"Mindezek ellenére mégis kellett volna jelentenie".

"Meg tudják nekem uraim mondani, melyik a törvényes magyar kormány?"

"Nem. Nem tudjuk. De kit tart ön törvényes kormányoknak?" Strasser plébános gondolkodott és ezt válaszolta:

"Az én véleményem szerint a jogszertint tulajdonosa a kicsnek: Habsburg Otto."

Erre az amerikaiak megértően egymásra néztek és nem szóltak semmit. Ugyalátszott még ekkor, hogy ők is Otto királyfit tartják a kincs jogos tulajdonosának és a plébános kihallgatását befejezték.

"Miután láttam", — mondta el a napokban Strasser plébános, "az amerikaiak egy véleményen vannak velem, el mertem nekik a szobában heverője alatt lévő kincs titkát árulni, mert nem éreztem jól magam ennyi kincsel a szobában".

És ezzel kipattant Mattsee nagy szenzációja, amely ennek az 1200 éves falunak a legérdekesebb epizódját jelenti.

Még aznap délután szokatlanul nagy sürgős-forgás volt az öreg plébánia hivatalban. A heverő alól kihúzták a két ládát, azokat csakhamar kinyitották és a hivatalban lévő személyek bábeli nyelvzavara hirtelen elcsitult, hogy néma csodálkozással és csodálattal váljon; a katonák tiszteletteljesen levetették acélsisakjukat és meghatódtan néztek a ládából előtűnő üvegszekrényre, amelyben aranyba foglalva, csillogó gyémántok és drágakövek között fektet: Magyarország első koronás főjének, Szent István királynak Szt. Jobbja. A másik ládában volt az aranyhímzésű királyi palást, amelyet a magyar királyok Szent István óta mint koronázási palástot viselnek és amelyen az évszázadok folyamán, a monda szerint, minden királynő tett egy öltést.

"Felejthetetlen pillanatok vol-

Adományok nyugtázása

A Németországban tartózkodó szegény magyarok megsegítésére a következők adakoztak:

Árpádfalván: Bellay József 10,00; Dudás István 30,00; Oláh Péter 6,00; özv. Dudás Ferencné 30,00; Dudás János 20,00; Hopka István 10,00; Kótai Sándor 10,00; ifj. Telbisz Miklós 20,00; Popovics Antal 10,00; Bagi Illés 9,00; id. Bellay Mihály 10,00; Hopka József 20,00; Bagi Mariska 5,00; ifj. Bólya Péter 20,00; Bagi Gizella 5,00; Popovics Jánosné 7,00; ifj. Telbisz M.-né 5,00; Bálint Julianna, 5,00; Perez Ferencné 10,00; Perez Amália 6,00; Szücs Lujza 20,00; Kótai Mihályné 20,00; Hegedűs Mihály 10,00; Matyelka Imréné 5,00.

Cebolerói magyar kolónia 57,00; Mudri Gábor 25,00.

Jacutingan: Kocsis Antal 10,00; Kováts Imre 20,00; özv. Kuruneci Gy.-né 20,00; Németh Pál 20,00; Klesits József 20,00; Kiss József 24,00; Petresin Pálné 20,00; Karnecker Mihály 10,00; Lehoczky Pál 5,00; Szerencse István 5,00; Csernák Pálné 10,00; Szarvas Mihályné 20,00; Balogh Antal 20,00; Ernesto Malaguido 50,00; Antonio Cesario 10,00; Luiz Marquez da Silva 10,00; João Risatto 5,00; José Risatto 10,00; José Risatto Filho 5,00; Antonio Risatto 5,00; Ambrosio 20,00; José Rosão 20,00; Luiz Rosão 20,00.

Hirdessen lapunkban, melynek egész Délamerikára kiterjedő olvasó táborát biztosítja hirdetése sikerét. Hirdetések ára Cr.\$12-től. Lakás és állás hirdetések 50% díjmérsékléssel. Kívánságra hirdetés megbízottunk személyesen felkeresi.

"Mert éreztük a történelmi idők fuvalatát irodámon átsuhanni. Még az amerikaiak is megilletődtek, pedig nekik nincs sok érzékük öreg kontinensünk történelmi eseményeihez, sejtették azonban, hogy milyen történelmi drágakincsek fedüldtek ámuldozó szemek előtt. A szent ereklyét mély tisztelettel kezelték és ezentul csak nekem volt szabad a Szent Jobbot tartalmazó üvegszekrényhez közeledni és azt megérinteni. Későbbén átvittük a szent ereklyét az amerikai katonák diszkisérétével a templomba, ahol a főoltáron helyezték és négy amerikai katonát állott állandó diszörséget." "Az események futótüzként terjedt el a híre és százával jöttek a hívők hogy az oltári gyertyák fényében ragyogó üvegszekrényben lévő Szent Jobb előtt tiszteletüket lerojják. Egy hivatalos katonai bizottság is kiszállott a helyszínére és jegyzőkönyvet vettek fel a történetekről. Amíg jegyzőkönyveztek, rövid hullámu adókon elterjedt a lelet híre az oceón tulsó partjain is".

Strasser plébános beszámolóját kiegészíthetjük még azzal, hogy másnap megjelent a faluban Salzburg érseke és a hatóságok fejei. Az amerikai hatóságok átadták őrizetbe a Szent Jobbot és a királyi palástot az egyházfőnek, azzal a kívánsággal, hogy azt majd "a törvényes magyar kormányoknak adja át". Az érsek az ereklyét Salzburgba vitte és a Szt. Péter templomban helyezte el.

Sok tízezer magyar már az 1945 augusztus-havi Szent István-napon nagy tisztelettel, ragaszkodással és lelkes örömmel vehette körül a Szent Jobbot, amely a Vatikán közvetítésével visszatért hű magyarjai közé. Mattseeban, pedig meghatódottan gondolt az öreg plébános arra a néhány napra, amikor a máskor oly csendes irodája nem mindennapi események középpontjában állott.

Nagy Ferenc v. miniszterelnök írja Amerikából

1948 nemcsak a szabadság jel-szava alatt történő totális elnyomás esztendeje lesz, hanem a világ-közvélemény kitisztulásának az esztendeje is. Ebben az esztendőben fog kialakulni a demokratikus világszolidaritás, a szabad népek közvéleményének nagy kézifogása az elnyomás veszedelme és az edigi életforma felforgatása ellen. A századokon át kiharcolt emberi, politikai és gazdasági szabadság megvédésének elhatározása 1948-ban válik egységessé az egész szabad világon. És ez a világszolidaritás nemcsak az eddigi szabadságban élő népek megvédésére szorítkozik, de nem tűrheti el Európa kisértésének a bülicsekben tartását sem.

Jönni fog a világ végleges elrendezésének az ideje. Ez az idő nincs is nagyon messze. A világ nem bírja el sokáig a mostani állapotot. Bizalmatlanság, feszültség, félelem és káosz tölti meg a nemzetközi politikát. Új rendezésre vár a világ, s ennek el kell következnie. Az új elrendezés vezetői elve csak az igazság lehet. Ilyen rendezés mellett pedig meg kell szünni mindenfajta elnyomatásnak, mert csak a világ összes népei és az egész emberiség szabadságának tiszta alapja biztosíthatja az új rendezés tartós és nyugalmat adó voltát. Nincs anyi gonoszság, zarnoki fantázia, amely addig az ezereve gyökerező magyar életet elemészthetné. Fájdalmas emlékek, sötét álommá válik minden mai szenvedés, a száműzött keserősége, a menekültek nyomorúsága, az otthon élők rabsága, ha egyszer a nemzet ismét a maga életét élheti.

A magyar nép azután hozzáfoghat a maga országának újjáépítéséhez. Megtarthatja azokat a vívmányait, amelyet a nép többségének akarata nyugosznak, száműzhet mindent, amit akarata ellenére viték bele az államéletbe. Hazátérhetnek a bujdosásra kényserültek, megszűnnek a nyugati magyar nyomortáborok, az örökös felelősségvadás helyett megbékélés lesz a magyar együttélés bázisa. Amint az emigrációból száműztük a békkéltenséget és a széthuzást, úgy az építő munkában is egyek leszünk, mert külföldön és otthonlétük egyaránt megtanultuk, hogy minket csak a nyugodt, békés együttműködés emelhet fel.

Egy mai magyar vicc

Hárman ülnek a kocsmában. Egyszer csak az egyik nagyot köp a padlóra. A másik felháborodva utasítja rendre: — *Pfuj!* Megszólal erre a harmadik: — *Uraim, ne politizáljunk...*

(Szabad Száj).

AZ ÉREM KÉT OLDALA

(Folytatás a 3-ik oldalról)

Az egészen primitív szovjet legénység viszont százezer számban szökött meg Európában és vett fel rabolt polgári öltözetet, hogy a neki sokkal jobban tetsző és emberi európai életmód szerint élhessen. Magyarországon például 1946 nyarán a hivatalos statisztika harminchatezer szökött szovjet katonát ismert el kényszerűen, a valójában nyilvántartott hevenőtezer szovjet katonaszökvény helyett... Másut is hasonló a helyzet Európában, ahol megszálló szovjet csapatok állomásoznak. A Balkánt megszálló szovjet csapatok Romániában székelő volt parancsnokát, Timosenkót tábornagyot százhuszezer szovjet katonára meg nem akadályozott de-zertálása miatt váltotta le Moszkva és tette el a süllyesztöbe...

